

HRVATSKI VOJNIK

Broj 400 • 20. srpnja 2012. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

ISSN 1330-500X PRINTED IN CROATIA
0 2 9 1 2

9 771347 2036003

CROATIA SUMMIT
U DUBROVNIKU

HRVATSKA
PRIMJER
ZEMLJAMA
U REGIJI

RAZGOVOR

brigadir Željko Akrap

SATNIJA ZA
PROTUEKSPLOZIVNU ZAŠТИTU

U borbi protiv IED-a

BOJNA TIGROVI - GMTBR

OBUKA NA TRACI

IZRAELSKE BESPOSADNE LETJELICE

- 28 VOJNE ORGANIZACIJE**
Časnici - nastanak i razvoj (II. dio)
- 32 BESPOSADNI SUSTAVI**
Izraelske besposadne letjelice
- 38 PREHRANA**
Zdravlje na tanjuru
- 42 PODLISTAK**
Nemirno kolonijalno doba
- 44 DOMOVINSKI RAT**

- 46 FILATELIJA**
Marke - svjedoci međunarodnih priznanja
- 47 VEKSIFOLOGIJA**
Utjecaj burskih komandosa na ratne zastave
- 48 MULTIMEDIJA**
Operativni sustav Windows 8
- 50 DUHOVNOST**
Bog umnaža kruh a mi ga moramo (po)dijeliti

UVODNIK

Škola vojne policije Afganistanske nacionalne armije jedna je od dvanaest rodovskih škola koje djeluju u sklopu ANA Zapovjedništva za obuku i izobrazbu, a od svibnja 2011. projekt je kao vodećoj naciji povjeren Republici Hrvatskoj i danas je istaknuti primjer uspješne regionalne suradnje. Stoga vam u ovom broju donosimo razgovor sa zapovjednikom Škole vojne policije ANA-e, brigadirom Željkom Akrapom koji nas je upoznao s dosadašnjim postignućima u njezinu radu. Boravili smo i s pripadnicima bojne Tigrovi tijekom njihova redovitog uvježbavanja i pratili obuku na traci pa možete saznati što sve obuhvaća njihova redovita obuka te koliko je zahtjevna i naporna. Prijetnja od improviziranih eksplozivnih naprava danas je iznimno velika. Posjetili smo Satniju za protuexplozivnu zaštitu koja osim obuke novih kadrova za OSRH provodi i sve oblike preduputne obuke za pripadnike koji odlaze u mirovne misije. U reportaži donosimo i niz primjera odakle na terenu prijeti opasnost i kako prepoznati IED.

O razvoju vojne organizacije i odgovornostima u vojnem lancu čitajte u drugom nastavku ove zanimljive teme. U rubrici vojne tehnike presjek je izraelske vojne industrije u proizvodnji besposadnih letjelica te inovacije koje bi mogle obilježiti tržište u skoroj budućnosti. Prehrana osoba izloženih povećanim naporima traži mnogo znanja u odabiru i pripremi hrane, a ona je za vojниke još složenija jer se mora voditi računa i o mnogo drugih utjecaja kojima je vojnik podvrgnut. Nadamo se kako će i ovaj tekst s praktičnim savjetima naići na veliko zanimanje.

Svakako ne zaboravite zaviriti što smo izdvojili iz zbirke Vojnog muzeja, ali i multimedije i najnovijih serija prijenosnih računala i operativnih sustava te mogućnostima koje nudi mobilna telefonija.

RAZGOVOR

brigadir Željko Akrap,
zapovjednik 4. MP TAT (vojnopolicijski savjetnički tim) i
stariji vojni savjetnik u Školi
vojne policije ANA-e

ŠKOLA VOJNE POLICIJE AFGANISTANSKE NACIONALNE ARMIJE JEDNA JE OD DVANAEST RODOVSKIH ŠKOŁA KOJE DJELUJU U SKLOPU ANA ZAPOVJEDNIŠTVA ZA OBUKU I IZOBRAZBU. OD SVIBNJA 2011. PROJEKT JE KAO VODEĆOJ NACIJI POVJEREN REPUBLICI HRVATSKOJ KOJA JE U AFGANISTANU BILA PREPOZNATLJIVA PO VRLO KVALITETNOM DJELOVANJU VOJNE POLICIJE. JEDNA JE TO OD RIJETKIH ŠKOŁA ŠTO JE DOSTIGLA ŽELJENE, PLANIRANE VELIČINE, ZAPRAVO, VELIKA POMOĆ POTPUNOM USTROJAVANJU VOJNE POLICIJE ANA-E. DO SADA JE RAZVIJENO 16 TEČAJEVA I OBUČENO VIŠE OD 700 POLAZNIKA ANA VP

O životu i radu Škole vojne policije ANA-e razgovarali smo sa zapovjednikom 4. MP TAT (VP savjetnički tim), brigadirom Željkom Akrapom. On je stariji vojni savjetnik (SMA) u Školi. I danas ga njegovi suradnici, ali i afganistske kolege doživljavaju kao zapovjednika Škole vojne policije. Prije preustrojavanja to je i službeno bila njegova dužnost.

Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen u susretu s ministrom Kotromanovićem istaknuo je značenje i vrijednosti

Republika Hrvatska je pokazala kako ima i znanja i sposobnosti biti vodeća nacija i ostvarivati i ovakve zahtjevne projekte na opće zadovoljstvo. Od svih tijela NATO-a, Škola VP je istaknuta kao primjer uspješnog projekta. Na tragu ovakvih rezultata otvaraju se i drugi, novi projekti

projekta Škole vojne policije. Što u stvari ovaj projekt jest?
Škola vojne policije Afganistanske nacionalne armije jedna je od dvanaest rodovskih škola koje djeluju u ANA-TEC-u (ANA Zapovjedništvo za obuku i izobrazbu), a u sklopu NATO Training Mission – Afganistan (NTM-a). Na početku je, od travnja 2010. poprilično kasnila s aktivnostima. Od svibnja 2011. projekt je kao vodećoj naciji povjeren Republici Hrvatskoj koja je u Afganistanu bila prepoznatljiva po vrlo kvalitetnom djelovanju Vojne policije u ISAF-u, a uz pokroviteljstvo SAD-a.

U Školu su pozvane sve zemlje Američko-jadranske povelje, poznatije kao A-5 inicijative koje su u Školu poslale svoje predstavnike. Na početku su se uključile Albanija, Slovenija, Makedonija, Crna Gora. Naknadno se u rad Škole uključila i Bosna i Hercegovina. Prošle godine, u svibnju, pokrenuli smo prve tečajeve, zapravo rad Škole. Uspostavili smo odlične odnose s relevantnim tijelima ANA-e uz svesrdnu potporu NTM-a. U Školi je trenutno tri deset i devet djeLATNIKA, od kojih je dvadeset pripadnika OSRH i devetnaest pripadnika OS zemalja regije.

IMAMO ZNANJA I SPOSOBNOSTI PR

Školu su pohvalili general Jan Gabrys DCOM ISC, general Stevenson DCOM, naši neposredno nadređeni, kao i general John Allen, zapovjednik ISAF-a

Napisao i snimio Dražen JONJIĆ

Kakvo ste stanje u afganistan-skoj vojnoj policiji zatekli. Kakvi su bili oni stvarni, pravi počeci?

Oni nisu bili laki, treba istaknuti kako ANA nije imala nikakvih iskustava s vojnom policijom kao rodom. Nismo sreli nijednog časnika ni dočasnika koji je barem u prošlosti bio vojni policijac. Krenuli smo od samih temelja. Naravno da su nam problem bili i predstavnici ANA-e koji su trebali biti instruktori, a koji su se prvi put u životu susretali sa zadaćama vojne policije. Problem je bio i u svladavanju specijalističkih vještina. U razdoblju ubrzane tranzicije, trebalo ih je obučiti tako da samostalno rade i provode aktivnosti, naravno uz naše savjete. Instruktori se teško stvaraju, u pet rotacija tečaja za neposrednu zaštitu, od trideset kandidata ostalo ih je tri.

Koliko vam je iskustvo dekana HVU – dužnosti koju ste obnašali do dolaska u Afganistan, pomoglo u radu Škole vojne policije?

To iskustvo je iznimno pomoglo kako u izradi nastavnih planova i programa, planiranja, izrade kataloga, tako i u provedbi tečajeva. No, moram spomenuti kako je moj prethodnik brigadir Ivica Olujić postavio kvalitetne temelje koje smo tijekom dvije rotacije nadograđivali. Vjerujem kako će i moj nasljednik, brigadir Željko Ljubas nastaviti s unapređenjem rada Škole do njezina potpunog osamostaljenja.

Među ANA-inim školama ova, koju mi doživljavamo kao hrvatsku, ima iznimne rezultate. Kako to sumaćite?

Imali smo do sada, u svim rotacijama tim iznimnih vojnopolicijskih stručnjaka iz šest zemalja koji su znali prepoznati potrebe, znali ih pretočiti u potrebne tečajeve izrađujući za njih svu nužnu popratnu dokumentaciju. Mi smo jedna od rijetkih škola koja je dostigla željene, planirane veličine, zato moglo bi se reći da smo i te kako pomogli potpunom ustrojavanju vojne policije ANA-e. Zato smo se i mogli po-

svetići ostvarenju druge faze - razvoju specijalističkih tečajeva, daljnog podizanja njihovih znanja i sposobnosti u području vojnopolicijskog posla. Tamo gdje smo učavali njihove nedostatke razvijali smo i dodatne tečajeve, poput informatičkih, tečajeva radioprocedura, topografije, obrambenih tehnika. Podigli smo ANA-ine sposobnosti na ovom području. Do sada smo razvili 16 tečajeva i obučili više od 700 polaznika ANA VP.

Kakvi su planovi za daljnji razvoj ovog projekta?

U skladu s planovima NTM-a tj. DCOM-a došlo je do ubrzanja prijenosa ovlasti na ANA-u. Afganistan-ski instruktori koje smo mi obučavali sposobni su provoditi od pedeset do sedamdeset posto programa samo-

U Školu su pozvane sve zemlje Američko-jadran-ske povelje, koje su u Školu poslale svoje predstavnike. Na početku su se uključile Albanija, Slovenija, Makedonija, Crna Gora. Naknadno se u rad Škole uključila i Bosna i Hercegovina. Prošle godine, u svibnju, pokrenuli smo prve tečajeve, zapravo rad Škole. Uspostavili smo odlične odnose s relevantnim tijelima ANA-e uz sve-srđnu potporu NTM-a. U Školi je trenutačno trideset i devet djetalatnika, od kojih je dvadeset pripadnika OSRH i devetnaest pripadnika OS zemalja regije

stalno, što je u usporedbi s drugima visoki prosjek. Mi multipliciramo tečajeve kako bi što više instruktora svladalo ove vještine. Problem su i nadalje specijalistički tečajevi, ali vjerujem da će i to biti svladano, osobito ako se ima u vidu kako smo potaknuli mudiuresornu suradnju – sa stručnjacima iz MUP-a, "Legal" škole, ANATEC-a ili iz drugih državnih institucija, što je ovdje potpuna novina. S tom smo suradnjom iznimno zadovoljni, vjerujem da ćemo u zadanim rokovima u potpunosti osposobiti ANA kolege za samostalni rad.

Ova je škola specifična i po regionalnoj suradnji. Kakva su iskustva?

Sve članice inicijative vodile su računa o kvaliteti svojih predstavnika

VODITI NAJZAHTJEVNIJE PROJEKTE

Pomogli smo potpunom ustrojavanju Vojne policije ANA-e. Zato smo se i mogli posvetiti ostvarenju druge faze - razvoju specijalističkih tečajeva, daljnog podizanja njihovih znanja i sposobnosti u području vojnopolicijskog posla

RAZGOVOR

koje su uputile na rad u Školu. O anžmanu svih predstavnika, o međusobnim odnosima mogu, s ponom, govoriti samo u superlativima. Naravno da je kompleksnije raditi s predstvincima šest zemalja nego da imate samo pripadnike OSRH. Iskustva moga rada u RACVIAC-u pomogla su i u ovom poslu. Upravo tu dimenziju prepoznaju i ističu sva relevantna tijela NATO-a. Kada se spoje motivi za ostvarivanjem zadaća i pozitivno ozračje koje u Školi vlada, dolaze vidljivi rezultati. Školu

Tamo gdje smo učavali nedostatke razvijali smo i dodatne tečajeve, poput informatičkih, tečajeva radioprocudura, topografije, obrambenih tehnika. Podigli smo ANA-ine sposobnosti na ovom području

su pohvalili general Gabrys DCOM ISC, general Stevenson DCOM, naši neposredno nadređeni, hvalio nas je i general Allen, zapovjednik ISAF-a, u pismu N GS OSRH generalu Lovriću, spominje nas i glavni tajnik NATO-a Rasmussen. Naravno, pohvale obvezuju. Godi što se prepoznaće naš zajednički rad. Da nije afganistanski specifičnost, da su sve ANA-ine ključne pozicije u Školi bile na vremenu popunjene, rezultati bi, usuđujem se reći, bili i bolji. Međutim, naučio sam raditi s ljudima koje imam i prilagođavati se situacijama, uvažavati realnosti. Iznimnu sam suradnju imao s načelnicima Stožera Škole pukovnicima Ampovim i Brajkovićem, te načelnicima obuke pukovnicima Palcem i Ivančićem.

Vjerljivo će i prelazak na stalnu lokaciju Škole, u kamp Shaheen u blizini Mazar-e-Sharifa, pridonijeti još kvalitetnijem radu...

Vjerujem da će tako biti, mada ovdje rokovi nisu nešto čega se baš pridržava. Stalna lokacija pruža uvjete koje ni mi u Hrvatskoj nermamo. To će pridonijeti poboljšanju obuke i razvoju roda vojne policije. Nadam se da će škola do jeseni preseliti na novu lokaciju.

Proveli ste na ovoj dužnosti osam mjeseci, do kraja i više

od deset, što smatrate svojim najvećim uspjesima?

Uspjesi nisu moji, oni su naši. Iznimno sam zadovoljan jer nismo imali nijednog, ni najmanjeg problema, bez obzira što je riječ o uvježbavanju vrlo zahtjevnih tehnika. Važno je i razvijanje iznimnih prijateljskih i partnerskih odnosa, suradnje s ANA-om, među kojom uživamo veliki ugled. Vjerujem kako će novi afganistanski zapovjednik Škole pridonijeti dalnjem razvoju obuke VP.

Dočekali ste i ispratili tri zapovjednika kontingenata, zamalo i četvrtog. Kakva je bila suradnja s drugim sastavnicama HRVCON-a?

S brigadirom Beretinom, Sambolcem i Galićem suradnja je bila iznimna. Prepoznavali su i podupirali ovaj projekt. Vjerujem da će i sljedeći zapovjednik, brigadir Dadić nastaviti ovu suradnju.

Što je Republika Hrvatska dobila ovim projektom?

Republika Hrvatska je pokazala kako ima i znanja i sposobnosti biti vodeća nacija i ostvarivati i ovakve zahtjevne projekte na opće zadovoljstvo. Od svih tijela NATO-a, Škola VP je istaknuta kao primjer uspješnog projekta. Na tragu ovakvih rezultata otvaraju se i drugi, novi projekti. ■

OBILAZAK GRADILIŠTA ŠKOLE VP ANA-e

U sklopu posjeta sastavnicom 19. HRVCON-a koji se nalaze u Regionalnom zapovjedništvu Sjever, zapovjednik 19. HRVCON brigadir Tomislav Galić i zapovjednik Škole vojne policije ANA-e brigadir Željko Akrap obišli su gradilište stalne lokacije ove škole u kampu Shaheen, u blizini Mazar-e-Sharifa, upoznavši se s dinamikom radova na ostvarenju ovog značajnog projekta. U obilasku im se pridružio i zapovjednik 20. HRVCON-a brigadir Željko Dadić, koji se sa svojim timom nalazio u zapovjednom izviđanju, te se mogao upoznati s aktivnostima u području operacije. Škola vojne policije bi se nakon završetka radova i opremanja trebala sa svoje prijemne lokacije u Kabulu preseliti na sjever Afganistana, u kamp Shaheen.

Republika Hrvatska je vodeća nacija, a prema riječima glavnog tajnika NATO-a Andersa Fogha Rasmussena Škola je primjer uspješne regionalne suradnje.

S MAĐARSKIM KOLEGOM O DALJNJOJ VOJNOJ SURADNJI

Ministar obrane Ante Kotromanović boravio je 13. srpnja u Budimpešti u službenom bilateralnom posjetu mađarskom ministru obrane Csabai Hendeu. Na sastanku koji se dogodio na inicijativu mađarskog ministra radi jačanja dobrih bilateralnih odnosa dviju zemalja, raspravljaljao se o mogućnosti razmjene radarske slike u pograničnom području, sigurnosnoj situaciji u regiji, mogućnosti uključivanja Mađarske u hrvatsko-češku helikoptersku inicijativu kao jednog od projekata temeljenog na NATO konceptu Pametne obrane. Bilo je riječi i o mađarskim iskustvima oko sklapanja i produljenja ugovora o najmu borbenog zrakoplova JAS-39 Gripen te o hrvatskoj nabavi zrakoplova i obrane zračnog prostora, odnosno održavanja sposobnosti air policinga. Ministar Kotromanović rekao da je Hrvatska spremna razmjenjivati sirovu radarsku sliku s Mađarskom radi unapređenja bilateralne obrambene suradnje. Oba ministra složila su se s prijedlogom ustrojavanja ekspertnih timova koji će sagledati sve aspekte moguće suradnje i predložiti kvalitetna rešenja prihvatljiva za obje strane.

"Ovaj će projekt ojačati nacionalne operativne sposobnosti u uvjetima finansijske krize i smanjenih obrambenih proračuna te omogućiti smanjenje troškova i povećanje učinkovitosti, održivosti, interoperabilnosti", rekao je

ministar Kotromanović. Predloženo je da se prvi sastanak ekspertnih timova održi u rujnu ove godine u Zagrebu.

Ministar Hende zahvalio je Hrvatskoj na pozivu da se Mađarska priključi hrvatsko-češkoj inicijativi razvoja programa sposobnosti saveznika u podržu standardizirane helikopterske obuke te pokretanja Međunarodnog središta za obuku pilota helikoptera. Izrazio je nadu da će zajednički program obuke pilota početi već ove godine. Hrvatski je ministar naglasio kako je spomenuti projekt otvoren za uključivanje zainteresiranih nacija. "S obzirom na činjenicu da mađarske oružane snage sudjeluju u misiji ISAF s AA timovima, mađarsko je uključivanje kvalitetan doprinos projektu, kao i dodatni doprinos razvoju koncepta udruživanja i dijeljenja sposobnosti", kazao je. Osim Mađarske, interes za uključivanje u projekt dosad su iskazale Latvija, Litva te Bosna i Hercegovina. Mađarski ministar izvjestio je hrvatsko izaslanstvo o produljenju ugovora o najmu borbenog aviona JAS-39 Gripen do 2026. godine, kao i o mogućnosti da od iduće godine Mađarska preuzme obvezu nadzora zračnog prostora Slovenije. Dogovoren je skorašnji susret zapovjednika ratnih zrakoplovstava obiju država na kojem bi Mađari upoznali hrvatske kolege s vlastitim iskustvima te tehničkim i financijskim detaljima nabave borbenih zrakoplova. U pogledu stanja u regiji obo su se ministra složila da su održiva stabilnost i sigurnost strateški nacionalni interes Hrvatske i Mađarske. Ministar Kotromanović istaknuo je snažnu i kontinuiranu predanost i potporu Hrvatske euroatlantskoj perspektivi regije.

"Hrvatska ostaje predana pružanju potpore i pomoći tim zemljama na njihovu putu euroatlantskih integracija. Kao članica NATO saveza te buduća članica EU, Hrvatska je spremna preuzeti svoj dio odgovornosti na podržu širenja europskih standarda u regiji, te nema namjeru potencirati otvorena bilateralna pitanja tijekom pristupnih pregovora za ulazak bilo kojeg našeg susjeda u Europsku uniju", kazao je ministar Kotromanović.

OJ

Sat s posvetom jednom od najiskusnijih pilota HRZ-a

Jednom od najiskusnijih pilota Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, brigadiru Ivanu Selaku sat s posvetom dodi-jelio je 17. srpnja ministar obrane Ante Kotromanović. Ministar je nagradio Selaka na prijedlog načelnika GS OS-a general-pukovnika Drage Lovrića nakon što je 19. lipnja ove godine sigurno prizemljio borbeni zrakoplov MiG-21, na kojem je neposredno nakon polijetanja došlo do prsnuća poklopca zadnje kabine. Zahvaljujući iznimnim pilotskim sposobnostima, brigadir Selak time je spasio vlastiti život, živote ljudi na zemlji te je sačuvao zrakoplov. Brigadir Ivan Selak načelnik je Odjela za probne letove i nadzor osposobljenosti pilota u Zapovjedništvu HRZ-a i PZO-a.

OJ

Foto: Josip KOPI

Hrvatski vojni olimpijci u MORH-u

Uoči Olimpijskih igara u Londonu ministar obrane Ante Kotromanović primio je 17. srpnja hrvatske olimpijce, pripadnike OSRH, veslače četverca na parice Valenta Sinkovića, Martina Sinkovića, Damira Martina, Davida Šaina i strijelce Snježanu Pejčići i Bojana Đurkovića te im zaželio mnogo uspjeha. Primanju šestoro od ukupno 14 hrvatskih olimpijaca koji su u sastavu OSRH u Ministarstvu obrane nazočio je i predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora Zlatko Mateša kao i načelnik Glavnog stožera OS RH general-pukovnik Drago Lovrić. Ministar Kotromanović tom je prigodom naglasio da je ponasan na njih i dodao da oni na Olimpijskim igrama predstavljaju i Ministarstvo te da je njihov uspjeh i uspjeh MORH-a. Naglasio je da će MORH nastaviti uspješnu suradnju s HOO-om te u šali sportašima "zapovjedio da se vrati s jednom od medalja s OI". Podsjetio je da MORH pruža pomoći hrvatskim sportašima posebice tijekom priprema istaknuvši

Foto: Josip KOPI

da se za te potrebe mogu koristiti vojnom bazom "Kovčanje" i lukom Lora u Splitu. Sreću hrvatskim olimpijcima poželjio je i Zlatko Mateša koji je zahvalio ministru Kotromanoviću na pomoći koju MORH pruža hrvatskim sportašima. Podsjetio je da slične oblike suradnje olimpijskih saveza i oružanih snaga imaju i druge zemlje NATO saveza izrazivši nadu da će se ovakva suradnja još poboljšati. Istaknuo je također da od naših olimpijaca očekuje medalje s predstojećih Olimpijskih igara u Londonu.

OJ

Obuka na traci glavni je obučni događaj za vodove koji se provodi u vojarni, "kulminacija obuke, cijelog jednog ciklusa zadaća, uvježbavanja timova i desetina"

 BOJNA TIGROVI - GMTBR

OBUKA

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

VOD DOBIVA

OCJENE ZA SVOJE REAKCI-

JE U VIŠE ZADAĆA (SITUACIJA) U SKLOPU PLANI-

RANE NAPADNE OPERACIJE. SITUACIJE SE REDAJU KAO NA TRACI. ZADAĆU
IM, OSIM GUSTE VEGETACIJE I VRUĆINE, OTEŽAVA I SUPROTNA STRANA KOJA IM, BRANE-
ĆI svoj utvrđeni položaj koji vod treba zauzeti, često postavlja zasjede...

NA TRACI

Bilo je naporno, ali sve se može uz veliku volju. Morali smo funkcionirati timski, bez toga nema ničega. Isto tako, potrebno se potpuno uživjeti u vježbu i nikakve poteškoće nisu nepremostive

BOJNA TIGROVI - GMTBR

vojnikinja Ana BARINIĆ

Vodovi vode borbe i bitke i zapravo su temeljne postrojbe, rekli su nam časnici u Zapovjedništvu bojne Tigrovi Gardijske motorizirane brigade koje smo posjetili u vojarni "Predrag Matanović" u Petrinji, kako bismo na tamošnjem poligonu pratili obuku pješačkog voda koju nazivaju obuka na traci. Tigrovi joj posvećuju veliku pozornost, o uvježbanosti vodova ovisi mnogo toga, ona stoji iza niza uspješno provedenih mirovnih misija i velikih vojnih vježbi, a bila je u fokusu i u Domovinskom ratu. Mnogi Tigrovi to dobro znaju, u ratu su sudjelovali od prvih dana.

Dakle, obuka na traci glavni je obučni događaj za vodove koji se provodi u vojarni, "kulminacija obuke, cijelog jednog ciklusa zadaća, uvođenje timova i desetina". Jedan vod dobiva ocjene za svoje reakcije u više zadaća (situacija) u sklopu planirane napadne operacije. Situacije se redaju kao na traci. Zadaću im, osim guste vegetacije i vrućine, otežava i suprotna strana koja im, braneći svoj utvrđeni položaj koji vod treba zauzeti, često postavlja zasjede. Sve su reakcije praćene budnim okom ocjenjivača, koji su uvek pripadnici druge satnije a ne one kojoj vod pripada. "Tako zadržavamo objektivnost, ali i pozitivan natjecateljski duh među satnjama", kažu zapovjednici Tigrova, bojnik Romeo Horvat i satnik

Zanimljiva je bila situacija kad je vod našao na minsko-žičanu preku. Osiguravanje prolaza trajalo je dosta vremena, a "neprijatelj" se pobrinuo i da ih baš tada napadne

Dražen Habek. Konačnu ocjenu daje upravo Zapovjedništvo bojne.

OVLADAVANJE PODRUČJEM RIS

U akciji, "naš" vod (1. vod 3. satnije) ima i pomoći još dva fiktivna voda. Njima, kao i onim stvarnim vodom (zajedno čine satniju), zapovijeda poručnik Marko Krpan. On ne sudjeluje u akciji direktno, no donosi taktičke odluke koje radiovezom prenosi za-

povjedniku 1. voda, poručniku Tomislavu Romu.

Stižemo na sam početak akcije, do pješčanika u kojem je umanjeni model terena u kojem će se provoditi operacija. Teren je u krugu vojarne i odgovara za ovakvu vrstu obuke. Poručnik Rom objašnjava zapovjednicima svojih desetina kako će realizirati zadaću, ovladavanje područjem Ris. Suprotstaviti će im se protivnici jačine desetine, dakle, ispoštovana je doktrina da napadač mora biti nadmoćniji barem u omjeru 3:1. Pred vojnicima, naša pitanja u stilu "što ih sad čeka?" nisu dopuštena, jer oni to ne smiju znati. Tek nakon gromoglasnih usklika "Tko smo mi? Tigrovi!!! i polaska zapovjednika voda i desetina prema svojim vojnicima, obraćamo se poručniku Krpanu. "Ljudi su motivirani i nadam se da ćemo to danas vidjeti. Žele što više ovakvih vježbi. Vojnik je pravi vojnik kad je na terenu, većina njih se tu najbolje osjeća", jasne su riječi iskusnog poručnika. Ubrzo, krećemo i mi. Dostizemo ih u takozvanom očekujućem području, gdje se rade završne pripreme za napad. Tijekom sljedećih šest sati stalno smo u blizini voda. Ili ih pratimo, ili

“Najzahtjevније su simulacije topničkih udara, kada se pod punom opremom treba sprintati stotinama metara. Ostalo je više-manje lakše, u visokom smo stupnju napretka i iznimno dobro uvježbani

razvodnik Ivan MARIĆ

žilavim protivnikom. Nisu štedjeli svoje vježbovno streljivo i dobro su se branili. Ipak, na brdu se nakraju zavijorila hrvatska zastava i zaorio se poklič “Tigrovi!!!”. Sve je gotovo, umorni ratnici sjedaju na pod, skidaju kacige, vade spremnike za vodu. Znamo da je riječ o vježbi, ali vidi se da su posljednji sati za njih bili napeti i iscrpljujući. Svoje su reakcije moralni pokazali u desetak povezanih, a ipak različitih situacija. Ali, po riječima za-

Poručnik Rom na umanjenom modelu terena objašnjava zapovjednicima svojih desetina kako će realizirati zadaću, ovladavanje područjem Ris (slika dolje). Uz fotografiju je priložena shema koja prikazuje situacije koje može proći pješački vod tijekom obuke na traci

žurimo ispred njih. Naravno, za njih smo samo zrak, isto kao i šestorica ocjenjivača. Kada ne vidimo vod, čujemo ih preko Krpanove radioveze. Poručnik tu i tamo izdaje zapovijedi u skladu sa situacijom.

NAPAD IZ ŠUMARKA

Na prvu pucnjavu prilično tihe večerasice i uzvike “automatske puške na 100 metara” nije trebalo dugo čekati. Pripadnici suprotne strane, dobro zaklonjeni u obližnjem šumarku, napali su 1. vod koji je kročio makadamom tijekom prijelaza opasnog područja. Reakcija je vrlo brza, formacija klin naglo prelazi u liniju. “Gledajte sad. Kontakt na sebe preuzima jedna desetina, dvije idu u gustiš i pokušavaju prići iza leđa neprijatelju, a jedna ostaje u potpori”, brzo nam govore naši pratitelji. Ima tu svega, u uzvicima ima i kritičkih tonova. Niti jedan pokret ne smije biti pogrešan. Razine komunikacije su različite, tu su binomi, timovi, desetine, pa i cijeli vod. Na kraju, pucnjava (tu su i ne tako tihi AK-47 te M-72) se čuje samo u šumarku. Nakon nekog vremena sve se stišava i stižu potvrde da je akcija uspjela. Slijedi osiguravanje područja u krugu od 360 stupnjeva, te konsolidacija i reorganizacija. Zapovjednici dogovaraju daljnje napredovanje. Put do cilja bio je dugačak, a uvjeti teški. Suprotna strana nije dala mira 1. vodu, dobro ih je namučila i natjerala da izvuku maksimum svojih sposobnosti. Neupoznati sa scenarijem, vojnici i vojnikinje nisu imali mnogo prilike za mirovanje, a nije ih štedito ni jako lipanjsko sunce.

ZAVRŠNI OBRAČUN

Zanimljiva je bila situacija kad je vod naišao na minsko-žičanu prepreku. Osiguravanje prolaza trajalo je dosta vremena, a “neprijatelj” se pobrinuo i da ih baš tada napadne. To je bila i posljednja velika prepreka prije završnog obračuna. Tada smo, za promjenu, prišli blizu suprotnoj strani, koja je zauzela položaje u objektima u središtu područja koje je vod trebao osvojiti.

I tada se suprotna strana (ne zaboravimo, i oni su Tigrovi) pokazala

povjednička voda, svoj su posao obavili kako se od njih očekivalo. “Velika mi je čast biti pripadnik Tigrova i raditi s ovim mlađim ljudima koji pokazuju veliku motivaciju i vole vojnički poziv. Suprotna strana dala je dobar otpor, ali mi smo se s njime znali nositi”, rekao je poručnik Rom i zaključio uzbudljivi dan obuke. No, opuštanja nema, jer “ubrzo slijedi raščlamba i manje korekcije”. I tako je kod Tigrova stalno... ■

DESETI HRVATSKI KONTINGENT U MISIJI KFOR

U mirovnu operaciju NATO-a KFOR (Kosovo Force) na Kosovu 12. je srpnja upućen prvi dio snaga desetog hrvatskog kontingenta na razdoblje od četiri mjeseca. Kontingent se sastoji od 19 pripadnika, većinom iz Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i Protuzračne obrane s dva transportna helikoptera Mi - 171 Sh. Zapovjednik 10. HRVCON-a je bojnički Ivan Đelagić. Ispraćaju 10. kontingenta u 91. zb HRZ i PZO-a, nazočili su izaslanik načelnika GS OSRH i zapovjednik Zapovjedno-operativnog središta GS OSRH brigadni general Vlado Šindler

i zapovjednik HRZ-a i PZO-a, brigadni general Dražen Ščuri. Tijekom obraćanja general Šindler izrazio je veliko povjerenje u kontingent, temeljeno na iznimnim rezultatima i profesionalnom izvršavanju obveza njihovih prethodnika. "Pripadnici OSRH su za svoj rad u KFOR-u redovito dobivali pohvale Zapovjedništva KFOR-a, kao i drugih zapovjedništava NATO-a", istaknuo je.

General Ščuri je pozdravio postrojene pripadnike kontingenta i rekao da je u misiji najvažnija njihova sigurnost. Podsjetio ih je da se od njih

očekuje dostojno predstavljanje Republike Hrvatske i čuvanje ugleda OSRH. Temeljna zadaća hrvatskog kontingenta u operaciji KFOR, a koji je razmješten na području kampa Bondsteel u Ferizaju/Uroševcu, jest prevoženje ljudi i tereta. Osim u kampu Bondsteel jedan časnik HRZ-a i PZO-a bit će upućen i na dužnost zrakoplovnog časnika u Zapovjedništvu operacije KFOR u Prištini. Ostali dio snaga 10. kontingenta bit će upućen u područje operacije idućih dana.

D. VLAVOVIĆ

Foto: Tomislav BRANDT

Radovi u sklopu vježbe JACKAL STONE

Foto: Josip KOPI

Pomoćnik ministra obrane za obrambenu suradnju dr. sc. Dragan Lozančić u obilasku radova na izgradnji glavnog vodovoda i obnovi dječjeg vrtića koje provode američki i hrvatski vojnici

Pomoćnik ministra obrane za obrambenu suradnju dr. sc. Dragan Lozančić i komodor Tihomir Erceg, načelnik Uprave za operativne poslove i obuku GS OSRH-a sa suradnicima upoznati su 11. srpnja u vojarni "Josip Jović" u Udbini sa svim aktivnostima u organizaciji međunarodne vježbe Jackal Stone 2012 što će se u rujnu održavati u Republici Hrvatskoj. S čelnikom američkog Ureda za obrambenu suradnju pukovnikom Troyom D. Eggumom i voditeljem programa humanitarne pomoći Dianom Maršić te načelnikom općine Udbina Ivanom Pešutom obišli su radove na izgradnji glavnog vodovoda i obnovi dječjeg vrtića koje provode američki i hrvatski vojnici. Riječ je o projektima civilno-vojne suradnje kojima se u sklopu vježbe Jackal Stone pomaže lokalnoj zajednici i financiraju ih Amerikanci, i to za radove na vodovodu u vrijednosti višoj od 170 000 američkih dolara, a za preuređenje vrtića gotovo 100 000 dolara.

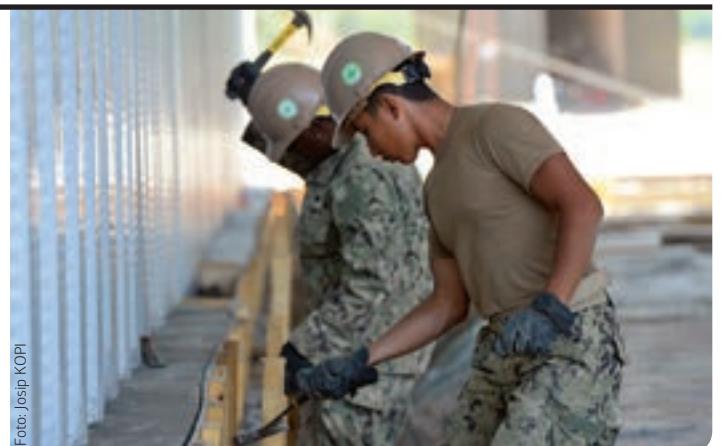

Foto: Josip KOPI

Uz to američka strana više od 500 000 dolara ulaže i u izgradnju zapovjednog mjesta vježbe u vojarni "Josip Jović". Načelnik općine zahvalio je na pomoći vojske lokalnoj zajednici. U vježbi Jackal Stone 2012 sudjeluju pripadnici specijalnih postrojbi iz 11 zemalja, a sedam će zemalja biti u statusu promatrača. Direktor je vježbe brigadir Martin Starčević, a glavni planer natporučnik Željko Vuk.

Republika Hrvatska domaćin je ove vježbe drugi put, što je iznimno priznanje našoj zemlji kao domaćinu, a u njezinoj organizaciji sudjeluju sve grane OSRH, Ministarstvo obrane te druga tijela državne uprave. Lozančić je kazao kako je ova vježba važna za razvoj odnosa i suradnju s partnerima te da je Hrvatskoj čast ponovno biti domaćin najvećoj partnerskoj vježbi u Europi ove godine.

L. PARLOV

Foto: Josip KOPI

Domagoj VLAHOVIĆ, snimili Davor KIRIN i Domagoj VLAHOVIĆ

SATNJA ZA PROTUEKSPLOZIVNU ZAŠTITU

OSIM OBUCE NOVIH KADROVA ZA OSRH, PEZ SATNJA PROVODI I SVE OBLIKE PREDUPUTNE C-IED OBUCE ZA PRIPADNIKE OSRH KOJI ODLAZE U MIROVNE MISIJE. HRVATSKA JE POSEBNOST ŠTO SVATKO, OD VISOKOG ČASNIKA DO VOJNIKA, PRIJE ODLASKA MORA PROĆI OBUKU U PUKOVNIJI. TO JE I RAZUMLJIVO JER JE PRIJETNJA OD IED-A DANAS GOTOV VEĆA NEGO PRIJETNJA OD KONVENTIONALNOG NAORUŽANJA...

U BORBI PROTIV IED-a

Improvizirane eksplozivne naprave (IED) vjerojatno su najveća prijetnja u modernim ratnim sukobima. Smrtonosne spravice koje je lako i jeftino izraditi, a učinak im je poguban za ljude i imovinu, već su godinama među najvećim brigama sigurnosnih i obrambenih sustava zemalja diljem svijeta. I to ne samo onih koje posljednjih godina djeluju u operacijama u Afganistanu i Iraku, nego i drugih koje su izložene terorističkim prijetnjama.

Kao reakciju na prijetnju, koja je odnijela i niz žrtava među pripadnicima Koalicije u operaciji ISAF, NATO je članicama, a poglavito njihovim vojskama, uputio zahtjev za institucionaliziranjem i razvijanjem sposobnosti te obuke suprotstavljanja improviziranim eksplozivnim napravama (C-IED). Sposobnosti su označene kao kombinacija ljudskih i tehničkih kapaciteta za predviđanje, zaštitu, neutralizaciju i iskorištavanje IED-a, upakirane u standardizirani koncept združene operabilnosti i strateške pokretljivosti među Saveznicima. U skladu s novim potrebama usmjerjenim ka OSRH, zatraženi su i dobiveni dodatni kapaciteti u ljudstvu i tehnici.

IMPLEMENTACIJA PRIJE ROKA

Ubrzo je, iz nekadašnje desetine, ustrojena Satnija za protueksplozivnu zaštitu (PEZ) u sklopu Pionirske bojne Inženjerijske pukovnije, glavna tema ove reportaže. No, ne smije se zaboraviti da su Vojna policija, VoB i bojna NBKO također dodatno razvile C-IED sustav, svaka u skladu sa svojim posebnostima.

SATNIJA ZA PEZ

Zanimljivo jest da je kao rok početka razvoja C-IED sposobnosti planirana 2011. godina, a za OSRH te je godine već sve bilo gotovo, cilj je bio implementiran! To nije čudno: u našoj vojsci zbog ratnog iskustva i kontinuiranog lječenja eksplozivnih ratnih posljedica već je postojao veliki broj stručnih pirotehničara, sposobnih prenositi svoje znanje i na druge.

Da pirotehničari PEZ-a misle ozbiljno, pokazali su već 2010. u vojarni Inženjerijske pukovnije "Kamensko" uspješno sudjelujući u organizaciji dva NATO-ova C-IED tečaja, obuci obučavatelja, koje je uspješno prošao i velik broj hrvatskih pirotehničara. Tečajevi su tada okupili niz njihovih kolega, koji su dolazili iz SAD-a i Kanade, te raznih europskih zemalja saveznika i partnera RH. Pukovnija je za organizaciju dobila visoke ocjene NATO-ovih struktura.

BEZ OBUE NEMA MISIJE

Funkcija PEZ satnije je prije svega obučna. Osim stvaranja novih kadrova za OSRH, oni provode i sve oblike preduputne C-IED obuke za pripadnike OSRH koji odlaze u mirovne misije. Hrvatska je posebnost što

Kao reakciju na prijetnju, koja je odnijela i niz žrtava među pripadnicima Koalicije u operaciji ISAF, NATO je članicama, a poglavito njihovim vojskama, uputio zahtjev za institucionaliziranjem i razvijanjem sposobnosti te obuke suprotstavljanja improviziranim eksplozivnim napravama (C-IED)

NEMA MJESTA ZA ADRENALINSKE OVISNIKE

Američka ratna priča Narednik James (The Hurt Locker) je 2008. osvojila Oscara za najbolji film. Podsetimo, glavni je lik narednik koji je majstor za onesposobljavanje IED-a. Problem je što je ovisnik o adrenalinu i svojim ponašanjem često dovodi u opasnost sebe i svoje kolege u Iraku. Realan ili ne, Narednik James je globalizirao temu C-IED. Pripadnici Satnije za PEZ gledali su ga više puta. "Dio prikazanog u filmu se doga-

da i u stvarnosti, no mi strogo poštujemo mjere sigurnosti, što glavni lik u filmu ne radi. U ovom poslu nema mjesta za adrenalinske ovisnike", zaključuju.

svatko, od visokog časnika do vojnika, prije odlaska mora proći obuku u Pukovniji. To je i razumljivo jer je prijetnja od IED-a danas gotovo veća nego prijetnja od konvencionalnog naoružanja. Naravno, obuka se oblikom i intenzitetom razlikuje od čina do čina, od dužnosti do dužnosti. Logično je da pripadnik OMLT-a mora proći intenzivniju obuku nego stožerni časnik. Obuka je kombinacija teoretske i praktične, s time da se potonja uglavnom provodi na poligonu "Cerovac", a proteže se i na preduputne vojne vježbe kao što je Hrvatski ponos. Naša ekipa nazovala je praktičnoj vježbi vojnika na Kamenskom i vidjela kako je jedno

vozilo naletjelo na skriveni IED. Tko ga je postavio? Upravo instruktori iz PEZ satnije, koji su i sami majstori za sklapanje IED-a! Naime, te naprave su nepredvidljive i stalno se mijenjaju, a oni koji ih sklapaju (u ovom kontekstu prije svega mislimo na pobunjenike i teroriste u Afganistanu) sve su maštotitiji i razvijaju IED-e usporedno s NATO-ovim razvijanjem borbe protiv njih. Na raspolaganju su im neograničeni resursi, a zapljene minsko-eksplozivne sredstava u Afganistanu su svakodnevne. A i kad ih nemaju na raspolaganju, teroristi se služe mješavinama umjetnog gnojiva kao eksplozivnim sredstvom (njegova je distribucija zakonom zabranjena u Afganistanu).

IED RADIONICA

Da bi se prilagođavali situaciji koja se stalno mijenja, instruktori iz PEZ satnije stalno primaju informacije o novitetima iz ISAF-a, koji su i danas nažalost brojni. Isto tako, nastoje razmišljati poput protivnika i predviđjeti njihove poteze.

U vojarni "Kamensko" imaju svoju radionicu u kojoj zbog obuke sklapaju najrazličitije naprave, i to praktički od svega što im dođe pod ruku: limenki, kutija keksa, starih budilica, dasaka, pil, boca, mobitela, čaša, lončića... "Svakodnevno dobivamo nove obavijesti. Obvezna nam je pravodobno reagirati i učiniti sve da bismo pripremili naše vojnike. Drago mi je što su zadovoljni obukom i kažu da im je zanimljiva", rekao nam je nařednik Bernard Brečić, koji neprestano traži načine kako bi otežao obuku. Ideje mu stalno padaju na pamet, ne samo tijekom obuke i radnog vremena. Upravo na jednu od njegovih spravica su naletjeli gore spomenuti vojnici.

RAZLIČITO OD ŠABLONA

Ono što polaznici obuke moraju naučiti jest kako identificirati te naprave, izbjegći ih, ili reagirati ako ipak dođe do detonacije. Obuka im nije laka, jer instruktori znaju svoj posao. No, to je i logično. Riječ je o posebnim profilima ljudi, koji u većini imaju iskustvo Domovinskog rata i ISAF-a, te posjeduju NATO-ove certifikacije, govore nam poručnik Ivica Mustač, zapovjednik Tečaja za C-IED, i nad-

narednik Nikolino Šušak. Nadalje, sa zadovoljstvom ističu da polaznici vrlo povoljno reagiraju na obuku, svjesni su njezine važnosti, ali i zainteresirani za C-IED, danas "goruću" vojničku tematiku, koja se razlikuje od svih uobičajenih šablona.

Uz obuku pripadnika OSRH i sudjelovanje u ISA-u, pripadnici PEZ satnije bi u svakom trenutku, u slučaju potrebe mogli izići na teren i boriti se protiv eventualnih IED prijetnji u

Tijekom C-IED obuke koju provode pripadnici PEZ satnije, polaznici se, u učionici i na terenu, detaljno upoznaju s raznim inačicama improviziranih eksplozivnih naprava, kao i potrebnim postupcima. Na slici gore se uz napravu vidi fotografija s njezinim kratkim opisom

Hrvatskoj. Nositelj sustava osiguranja od IED prijetnje u tom je slučaju MUP, ali OSRH ima najveće izvršne kapacitete.

Posljednjih se mjeseci stalno govorio o Parnetnoj obrani i dijeljenju kapaciteta. Iz svega što smo vidjeli i čuli, čini se da je upravo borba protiv improviziranih eksplozivnih naprava nešto što je OSRH razvio bolje od mnogih saveznika i partnera, nešto što možemo ponuditi kao našu specifičnu vještinsku. ■

IED-ovi ZA OBUKU

PRESSURE PLATE

Sastoјi se od dvije oštice pile umotane u najlonsku navlaku, eksplozivnog punjenja, obične žice i električne detonatorske kapisle. Aktivira se nailaskom žrtve (uglavnom vozila).

LAŽNI IED

Topnički projektil povezan žicom koja ne vodi nikamo. Riječ je o triku koji treba usmjeriti vojni konvoj u željenom pravcu, k pravom IED-u, ili jednostavno o psihološkom pritisku.

KLASIČNA PROTOKLOPNA MINA

Mina TMRP-6 jugoslavenske proizvodnje. U Afganistanu je identificiran priličan broj istih, ili sličnih proizvedenih u bivšem "istočnom bloku". Obično ih se nekoliko slaže po sistemu "bunara" i maskira uz cestu. Aktiviraju se upaljačem.

TANJURI

EFP - Explosively Formed Penetrator, kako ga nazivaju Amerikanci, niz je limenki povezanih i zamaskiranih pur-pjenom, te ispunjenih eksplozivom i zatvorenih bakrenim ili aluminijskim tanjurićem. Povezani su s detektorom pokreta koji inicira eksploziju. Metal koji nastaje rastaljivanjem tanjurića topi se i prodire kroz oklop.

OPERACIJA ISAF

PRVI DOČASNIK PJEŠAČKE SATNIJE I PRVI DOČASNICI VODOVA OSIM SVOJIH SVAKODNEVNIH ZADAĆA OBAVLJAJU DUŽNOST I SEOSKOG NAREDNIKA – OSOBE ZA RAZVIJANJE DOBRIH ODNOSA U OSAM SELA U OKOLICI MAZAR-E-SHARIFA. POSTALI SU OMILJENI, PREPOZNATLJIVI – ONI NA KOJE SE SELJANI MOGU OSLONITI

SEOSKI NAREDNIK

Kada su stanovnici Homaro Faroga u blizini Mazar-e-Shariffa toga jutra ugledali vozila s hrvatskim zastavicama kako se polagano približavaju selu, znali su kako opet dolaze njihovi prijatelji iz hrvatskog TF-a, pješačke satnije smještene u nedalekom kampu Marmal. Naći će se koja čokolada, razmišljao je mali dječak koji je promatrao brojnu dječju konkureniju na dočeku pješčanožutih vozila. On zasigurno nije znao kako desetnik Nemanja Uzelac sa svojim timom ovdje dolazi kao seoski narednik. To je specifična zadaća naših dočasnika. Na ovom području, osim desetnika Uzelca

“svoja” sela imaju i nadnarednik Josip Fogadić, narednik Christian Bičanić i desetnik Marijan Katanić. Svi su oni prvi dočasnici vodova u Pješačkoj satniji, a narednik Bičanić je prvi dočasnici TF-a. “Seoski narednici (Village Sargeant) zaduženi su za razvijanje dobrih odnosa u selima kroz koje obično u našim ophodnjama prolazimo. Zaduženi smo za osam sela u okolini Mazar-e-Sharifa i u svima smo dragi gosti. U našem radu nam mnogo pomaže i pukovnik Ivan Veingartner, časnik za civilno – vojne odnose u Regionalnom zapovjedništvu Sjever”, govori nam narednik Bičanić.

**OSNOVNA ŠKOLA
U HOMARO FAROQU**
A Homaro Faroq je dugo živio za ovaj dan. U njemu je Republika Hrvatska 2011. godine financirala i izgradila osnovnu školu, doniravši i klupe i namještaj za njezino uređenje. Naravno, pošto lokalni učitelji i ravnatelj škole nisu svoje dragocjeno vrijeme trošili na svladavanje dosadnih uputa za sastavljanje namještaja, a osobito zato što ravnatelj škole nije mogao koristiti svoj radni stol, zamolili su hrvatske vojниke za asistenciju u rješavanju ovoga gorućeg problema. Naše dečke, pukovnika Ivana Veingartnera i našu poručnicu Željku Petrović nije bilo teško nagovoriti na djełovanje. Alat je skupljen, publika sastavljena od ravnatelja, učitelja i ponekog učenika je tu – i posao može započeti. Naravno, ne baš tako brzo. “A čaj”, ponudio je malik, glavar Homaro

Seoski malici naše vojnike uvijek dočekuju i ugošćuju kao posebno drage goste

Seoski narednici (Village Sargeant) su zaduženi za razvijanje dobrih odnosa u selima kroz koje obično u našim ophodnjama prolazimo. Zaduženi smo za osam sela u okolini Mazar-e-Sharifa i u svima smo dragi gosti

Dražen JONJIĆ

U selu Homaro Faroq Republika je Hrvatska 2011. godine finansirala i izgradila osnovnu školu, doniravši ključ i namještaj za njezino uređenje

Faroqa. To se ne odbija. Ravnatelj škole bio je pomoćno nervozan što se odlaže početak najvažnijeg današnjeg posla – sastavljanje velikog, pravog ravnateljskog stola za koji je, naravno, izgubio upute za sastavljanje. A i odavno planirano vjenčanje, na koje je pozvan, samo što nije počelo. Ipak, zanimalo ga je kako će žensko sastaviti njegovu novu igračku. A poručnica Petrović je majstor u sastavljanju. Naravno, iskoristio je kratko vrijeme za prikupljanje izvadaka iz Željkina životopisa s osobitim naglaskom na bračno stanje i broj djece. Djevojčice, koje su samo provirivale s dvorišta tako su žarko željele da ona skine kacigu da i oni vide ženu s kratkom kosom. Nisu to velike želje. Kad je uglancani stol dobio svoje obrise, ravnatelj je, ostavivši školskog čuvara i nekoliko starijih učenika za ispomoć, odjurio iz školskog dvorišta. Posao se primiče kraju i škola konačno dobiva svoje obrise.

DOLAZE PRIJATELJI

Desetnik Uzelac osim Homaro Faroqa skrbi i o Quala-i-Gulu, njegov kolega desetnik Katinić obilazi malelike Ala Chadana i Amirija. Nadnarednik Fogadić sa svojim ophodnjama svraća u Gur-e-Mar i Qisilabu, a narednik Bičanić u kamp Sakhi i Faizabad. Imena sela ni boljim poznateljima zbivanja nešto previše ne znače, ali ono što sva ta naselja u okolini Mazar-e-Shariffa povezuje

Naši dečki zdušno obnašaju svoje dužnosti seoskih narednika. A malici i te kako prepoznaju njihov trud. U selu Guremar dočekat će ih tradicionalno dvije plate badema, pistacija i bombona

jest golemo siromaštvo i velike potrebe sviju, osobito djece. "Nastojimo im uvijek nešto donijeti", kaže nam desetnik Uzelac: "Poneku bocu vode, loptu, olovku, ono do čega dođemo. I sami kupimo poneku sitnicu, poput bilježnica i bojica." Nadnarednik Josip Fogadić kaže kako se takve prijateljske geste i te kako pamte. "Djeca mašu kada ugledaju vozila s hrvatskim zastavicama. Često se s njima i poigramo", opisuje nam brojne susrete po svojim selima. "Naravno, svaki bi malik ipak ponešto i za sebe", priča nam narednik Bičanić. Ipak, trudimo se da sve što imamo ravnomjerno rasporedimo",

kaže nam on. To često i nije tako lako. Riječ je o selima u kojima živi tri ili četiri tisuće stanovnika, pa do Ala Chadana u kojem se zabilježilo pedeset tisuća seljana. "Pomažu nam u razumijevanju situacije ovde i pripreme koje prolazimo prije dolaska ovde, osobito predavanja našega efendije Aziza Hasanovića".

Naši dečki zdušno obnašaju svoje dužnosti seoskih narednika. A malici i te kako prepoznaju njihov trud. U selu Guremar dočekat će ih tradicionalno dvije plate badema, pistacija i bombona. Uredno će od ponuđenog potjerati djecu, jer gosti valjda nisu takvi da će sve uzeti sebi. Sigurno imaju kada nam uvijek nešto daju, vjerojatno je razmišljao malik. Upravo su naši seoski narednici spasili njegova brata kada se nedavno teško ozlijedio. Ni to se ne zaboravlja.

"Ima i žalosnih trenutaka. Vozili smo u bolnicu maloga dječaka koji je u padu slomio vilicu. Tamo su utvrđili kako to nije najveći problem. Pronašli su mu tumor. Nije mu bilo spasa", prisjećaju se naši seoski narednici. I tako iz dana u dan. Mnoge se susreti, grade prijateljstva, pomaže koliko se može. Biti seoski narednik odgovorna je zadaća koju naši prvi dočasnici i te kako dobro obavljaju. Energija i motivacija koju pripadnici Pješačke satnije ulažu u svoje mnogobrojne zadaće je velika. Sve se to vrti višestruko onim iskrenim dječjim osmijehom i pozdravom maloj hrvatskoj trobojnici. I na to su osobito ponosni. ■

Biti seoski narednik odgovorna je zadaća koju naši prvi dočasnici i te kako dobro obavljaju

VIJESTI IZ OSRH

Konferencija o ulozi žena u području obrane i sigurnosti

Izaslanstvo Ministarstva obrane, predvođeno zamjenicom ministra Višnjom Tafrom sudjelovalo je na konferenciji o ulozi žena u području obrane i sigurnosti (*Female leaders in Security and Defence – A Roadmap to Turn Potential into Capability*) koja se održavala od 9. do 11. srpnja u Sofiji, Bugarska, a u organizaciji Ministarstva obrane Republike Bugarske. Riječ je o prvoj takvoj konferenciji koja se održava s ciljem prerastanja u trajni forum na kojem će se dati politički poticaj dijalogu više razine o mogućnostima povećane participacije žena na vodećim pozicijama u obrani i sigurnosti te njihova ukupnog doprinosu miru i stabilnosti. Ova je inicijativa također jedan od prioritetnih projekata u NATO-ovoј Pametnoj obrani radi unaprijeđenog angažmana profesionalnih potencijala u sigurnosti i obrani, a s naglaskom na rođnoj perspektivi. U svom obraćanju zamjenica ministra obrane Višnja Tafra istaknula je doprinos žena u sustavu MORH-a i OSRH, kao i njihovu ulogu u obnašanju vojnih dužnosti u Oružanim snagama, te doprinos koji žene daju angažmanom u međunarodnim mirovnim misijama i operacijama. Naglasila je kako zakonska regulativa izjednačava žene i muškarce u svim segmentima obrambenog sustava; od ulaska u MORH, preko postupka selekcije i klasifikacije, obuke i školovanja, do obnašanja dužnosti i napredovanja te napisljetu upućivanja u mirovne operacije i druge aktivnosti u inozemstvu. "Svake godine svjedočimo tome da se sve više žena prijavljuje za vojnu službu i pristupanje Oružanim snagama, a usporedno s tim raste, iz godine u godinu, i broj žena koje u MORH-u preuzimaju vodeće i odgovorne pozicije", rekla je dodavši kako je trenutačno u ukupnoj brojci zaposlenih u MORH-u žena više od 50%. Govoreći o zastupljenosti žena u OSRH naglasila je da se ta brojka kreće oko 12 %, gdje se najveći broj odnosi na kategoriju časnica. "Pripadnice OSRH daju svoj doprinos i u međunarodnim misijama i operacijama gdje obavljaju zadaće vojnih promatračica, stožernih časnica u zapovjedništvo te obavljaju vojnopolicijske, medicinske i druge vojno-specijalističke poslove, a primjerice 2010. godine više od 9% žena iz OSRH sudjelovalo je u misiji ISAF u Afganistanu, što je iznad prosjeka NATO-a te u skladu s preporukama Saveza za povećanjem angažmana žena u NATO operacijama potpore miru", istaknula je Tafra. U pogledu provedbe mjera Nacionalne politike za ravnopravnost spolova i Zakona o ravnopravnosti spolova, Tafra je naglasila kako se u MORH-u i OSRH sustavno djeluje na uspostavljanju i promicanju ravnopravnosti spolova.

OJI

USPOSTAVA SURADNJE I ZAJEDNIČKOG RADA U NADZORU MORA

U sklopu bilateralne vojne suradnje s Obalnom stražom Republike Italije, od 26. do 28. lipnja u Rimu je boravilo je hrvatsko vojno izaslanstvo na čelu sa zapovjednikom Obalne straže RH, kapetanom bojnog broda Marinom Stošićem.

Cilj je bio razmjena iskustava predstavnika dviju obalnih straža i službi na moru s timom stručnjaka, te na temelju naučenih lekcija unaprijediti sustav pripravnosti u RH. Teme razgovora bile su djelovanje države na moru i funkcija obalne straže, međuresorna suradnja u provedbi zadaća, rad u kriznim situacijama, koordinacija i suradnja na moru, obrana nacionalnih interesa, nadzor morskih prolaza, sigurnost na moru, prevencija terorizma, javni red na moru, ribarska politika, borba protiv ilegalnih aktivnosti i ilegalnih useljavanja u Italiju, borba protiv pirata, borba protiv krijumčarenje droge i zaštita okoliša.

U razgovorima zapovjednika Obalne straže RH i Talijanske obalne straže, iskazana je potreba za daljnjom i ubrzanim proširenjem suradnjom OS-a na obostranu korist.

OJI

Primopredaja dužnosti zapovjednika 93. zb

U vojarni "Zemunik" 10. je srpnja održana svečana primopredaja dužnosti zapovjednika 93. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a. Dosadašnji zapovjednik, brigadir Miroslav Kovač zapovjedao je bazom posljednjih pet godina, a od 1. srpnja imenovan je načelnikom stožera HRZ-a i PZO-a. U nazročnosti zapovjednika HRZ-a i PZO-a brigadnog generala Dražena Šćurija, brigadir Kovač predao je zapovjedanje zrakoplovnom bazom pukovniku Karolu Lučanu. Nakon ceremonijala pre-daje stijega postrojbe brigadni general Šćuri je kazao kako 93. zrakoplovna baza stvara pilotski kadar za potrebe cijelog HRZ-a i PZO-a, provodi humanitarne misije za potrebe zajednice, gašenjem požara iz zraka, medicinskim letovima i traganjem i spašavanjem, te pruža potporu Obalnoj straži i aktivno sudjeluje u međunarodnim mirovnim misijama.

M. KARAČIĆ

Natporučnik Pave Amulić u operaciji Atalanta

Natporučnik Pave Amulić, časnik Flotile HRM-a, ukrcao se na ratni brod SR Njemačke, fregatu "Sachsen", koja se nalazi u međunarodnoj vojnoj operaciji Evropske unije u Adenskom zaljevu i Somalijskim vodama - EU NAVFOR Somalija - ATALANTA.

Hrvatski časnik ukrcao se na brod u mornaričkoj bazi Wilhemshavenu, SR Njemačka, odakle ispoljava u pravcu Adenskog zaljeva kako bi sudjelovao u borbi protiv pirata i zaštiti dostave hrane morskim putem. Planirano je da se iskrca 7. prosinca u Djiboutiju. Natporučnik Amulić

trenutačno je na dužnosti zamjenika zapovjednika broda, ujedno voditelja zapovjednog brodskog odreda raketne topovnjače RTOP - 42 Dubrovnik, Flotile HRM-a. Ovim se nastavlja aktivno sudjelovanje pripadnika HRM-a u međunarodnoj vojnoj operaciji EU NAVFOR Somalija - ATALANTA te su trenutačno tri časnika HRM-a na brodovima stranih ratnih mornarica koje aktivno sudjeluju u operaciji.

OJI

POSJET AMERIČKIH KADETA

U sklopu posjeta OSRH-u skupina američkih kadeta predvođena pukovnikom Scottom Fleherom posjetila je 6. srpnja postrojbe HRZ-a i PZO-a, 93. zrakoplovnu bazu i Središte za obuku "Rudolf Perešin" u vojarni "Zemunik". Riječ je o vojnim kadetima s raznih siveučilišta i kadetskih škola SAD-a, a posjet se realizira kao dio razmjene kadeta kroz CULP program.

U radnom dijelu posjeta kadeti su upoznati s povjesnicom i zadaćama grane HRZ i PZO, te sustavom školovanja hrvatskih vojnih pilota i zrakoplovno-tehničkog osoblja. Gosti iz SAD-a posjetili su i Eskadrile aviona i helikoptera 93. zb gdje im je prezentirana tehnika na kojoj se školuju hrvatski piloti, kao i misije i aktivnosti koje provode letačke eskadrile. U susretu s hrvatskim kadetima razmijenjena su iskustva iz područja civilno-vojnog sustava školovanja i mogućnostima razvoja karijera kroz nacionalne obrambene sustave.

Američki su kadeti posjetili i Hrvatsku ratnu mornaricu gdje su upoznati s ustrojem i zadaćama HRM-a o kojima je govorila poručnica bojnog broda Darija Gvoždenčević, časnica za NATO u Partnerstvu za mir (PzM). Središnji dio posjeta bio je posvećen obilasku brodova i nastavnih kabineta. Američko izaslanstvo posjetilo je brodove Flotile HRM-a (DBM-82 "Krka" desantni brod-minopolagač, RTOP-41 "Vukovar" i RTOP-12 "Kralj Dmitar Zvonimir", raketne topovnjače).

M. KARAČIĆ

HVU u potpori CULP programa

CULP – Razumijevanje kulture i znanje jezika (Cultural Understanding and Language Proficiency) program je Zapovjedništva kadeta američke vojske USACC (United States Army Cadet Command) koji se od 3. do 23. srpnja prvi put provodio u Hrvatskoj. Svrha CULP programa jest da se američkoj vojsci osiguraju obrazovani poručnici sa znanjem stranog jezika, koji će kod svog prvog premještaja biti pouzdati i kompetentni u združenom međuagencijskom, međuvladinom i multinacionalnom okruženju.

Izaslanstvo SAD-a te 24 pripadnika (dva kadetska tima), predvođeno pukovnikom Scottom Fleherom boravilo je u Kadetskoj bojni na HVU "Petar Zrinski". U sklopu programa održana su predavanja na teme "Sustav vojnog školovanja u OSRH", koji je održala bojnica Vlasta Zekulić, zapovjednica Kadetske bojne, te "Sudjelovanje OSRH u mirovnim operacijama i misijama", o kojem je govorio pukovnik Igor Tabulov-Truta, predstavnik Uprave za planiranje GS OS RH.

OJI

ZAPOČELA OBUKA ČEŠKIH HELIKOPTERSKIH POSADA

U vojarni "Zemunik" u 93. zrakoplovnoj bazi HRZ-a i PZO-a 10. srpnja započela je obuka čeških helikopterskih posada za specijalne operacije (CZE SOATU Environmental Training in Croatia). Obuka se provodi u realnim uvjetima na češkim helikopterima MI 171 Sh i trajat će do 20. srpnja, a potporu u obuci pružat će hrvatska posada helikopterom BELL 206 B iz sastava Eskadrile helikoptera 93. zb.

Obuka je dio plana razvoja Međunarodnog središta za obuku pilota helikoptera u vojarni "Zemunik" u čemu prednjači provedba zajedničke obuke pripadnika OSRH i pripadnika MO Češke Republike. Tijekom svibnja ove godine uspješno je proveden 1. tečaj zajedničke obuke hrvatskih i čeških savjetodavnih zrakoplovnih timova u sklopu preduputne obuke i pripreme pripadnika koji mentoriraju helikopterske eskadrile Afganistanskog ratnog

zrakoplovstva, a u sklopu NATO inicijative Pametna obrana kojom zemlje udružuju resurse i kapacitete i tako smanjuju troškove obuke.

M. KARAČIĆ

Kampanja Zajednice udruga hrvatskih ratnih veterana

Udruga Hrvatski ratni veterani prva je udruga hrvatskih ratnih veteranu osnovana u Republici Hrvatskoj, u studenom 1990. Željom deset udruga hrvatskih ratnih veteranu, 3. ožujka 1998. osnovana je Zajednica udruga hrvatski ratni veterani Republike Hrvatske (ZUHRV), sa sjedištem u Zagrebu. Zajednica udruga 1993. postaje članicom Svjetske federacije veterana (World Veterans Federation-WVF), a njezin tadašnji predsjednik dr. Ivan Prodan postaje i predstavnikom Republike Hrvatske u tijelima Svjetske federacije veterana, sa sjedištem u Parizu. Na Izbornoj skupštini 15. travnja 2004. general-bojnički dr. Ivan Prodan ponovno je izabran za predsjednika Zajednice udruga i tu dužnost obnaša i danas. Osim članstva u Svjetskoj federaciji veterana, Zajednica udruga potvrđuje i članstvo u Međunarodnom crvenom križu sa sjedištem u Ženevi i Konferenciji veterana i časnika gradova država Jadrana. U skladu s osnovnim odredbama Statuta udruge koje od članova traže zalaganje na socijalnom i humanitarnom području, a na dobrobit čitave zajednice, Udruga je odlučila pokrenuti kampanju: ZAUZMITE SE ZA SVOJE ZDRAVLJE. Promocijom istomene knjige (TAKE CARE OF YOURSELF), cjelevitog ilustriranog vodiča za medicinsku samopomoć, nastoji se usmjeriti pozornost javnosti na važnost primarne zdravstvene zaštite, te prevenciju i rano prepoznavanje simptoma bolesti.

CROATIA SUMMIT U DUBROVNIKU

Hrvatska primjer zemljama u regiji

Iskustvo Hrvatske u približavanju EU može ostalim zemljama, a posebice poslijekonfliktnim društvima, pomoći u izgradnji i razvoju demokracije bez obzira na aspiracije za članstvom u Uniji, istaknuo je hrvatski premijer Zoran Milanović te je kazao da će se Hrvatska snažno zauzimati za nastavak proširenja EU-a na temelju individualnih postignuća i poručio da će Zagreb onim zemljama koje teže članstvu biti prijatelj i partner

"Croatia summit 2012 – izgradnja države i EU iskustvo" bila je tema skupa održanog 6. srpnja u Dubrovniku kojem su nazočili predsjednik RH Ivo Josipović, premijer Zoran Milanović, glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen, ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić te premijeri, ministri vanjskih poslova i drugi dužnosnici iz europskih zemalja, posebice iz regije, te SAD-a, NATO-a i južnog Mediterana.

Godišnja međunarodna konferencija za jugoistočnu Europu - Croatia summit - redovno okuplja šefove vlada zemalja iz regije, Europske unije i SAD-a, u Dubrovniku se održava od 2006. godine

"Nova hrvatska Vlada sa zadovoljstvom nastavlja s ovom već tradicionalnom konferencijom o ključnim temama iz međunarodnih odnosa... ove godine odlučili smo se za teme od političkog, društvenog i gospodarskog značenja za regiju jugo-

stočne Europe proširiti i na južni Mediteran", kazao je premijer Milanović u svom uvodnom govoru. Ocenjeno je da iskustvo Hrvatske u približavanju EU može ostalim zemljama, a posebice poslijekonfliktnim društvima, pomoći u izgrad-

Uz hrvatski državni vrh, na summitu su između ostalih sudjelovali i albanski premijer Sali Berisha, kosovski premijer Hashim Thaci, mađarski premijer Viktor Orban, poljski premijer Donald Tusk, bugarski premijer Bojko Borisov, crnogorski premijer Igor Lukšić, rumunski premijer Victor Ponta, slovački premijer Robert Fico te glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen, pomoćnik američke državne tajnice za europske i euroazijske poslove Philip Gordon, europski povjerenik za proširenje Štefan Fuele i glavni tajnik Unije za Mediteran Fathallah Sijilmassi. Većina susjednih zemalja uputili su svoje predstavnike na summit. Sloveniju je predstavljao ministar vanjskih poslova Karl Erjavec, BiH ministar vanjskih poslova Zlatko Lagumdzija, a iz Austrije je stigao zamjenik kancelara i ministar za europske i međunarodne poslove Michael Spindelegger. S gotovo tradicionalnim sudionicima Croatia sumitta, o izgradnji države i snazi preobrazbe društva koju sa sobom nose izgledi za članstvo u EU prvi su put raspravljali i ministri vanjskih poslova Egipta, Libije, Tunisa, Maroka i Alžira, zemalja južnog Mediterana i sjevera Afrike zahvaćenih "arapskim proljećem".

Glavni tajnik NATO-a izrazio je veliku radost što se skup odvija u "ovom veličanstvenom gradu koji još uvijek pamti vrijeme nedavnog ratnog sukoba. Ali danas imamo priliku gledati u budućnost, u snažnu i ujedinjenu Europu", kazao je Rasmussen

Priredio Željko STIPANOVIĆ, Foto FAH, NATO, MORH

**Croatia summit
tijekom posljednjih
sedam godina bio
je dobra prilika za
regionalni dijalog**

nastavak, bez odlaganja, procesa proširenja i pozdravljam odluku o otvaranju pristupnih pregovora za Crnu Goru", rekao je. Govoreći o hrvatskim pristupnim pregovorima kazao je da su se odvijali i završili tijekom krize, izazova i problema u EU. "Ali, napravili smo najviše kad je bilo najteže, i mi i EU", izjavio je Predsjednik.

Glavni tajnik NATO-a izrazio je veliku radost što se skup odvija u "ovom veličanstvenom gradu koji još uvijek pamti vrijeme nedavnog ratnog sukoba".

**POMOĆNIK AMERIČKE
DRŽAVNE TAJNICE ZA
EUROPSKE I EUROAZIJSKE
POSLOVE PHILIP
GORDON**

Hrvatska je istinski lider u regiji, a SAD je i dalje čvrsto predan da se cijela regija integrira u Europu, izjavio je pomoćnik američke državne tajnice za europske i euroazijske poslove Philip Gordon tijekom međunarodne konferencije "Croatia summit 2012" te je istaknuo važnost gospodarskih pitanja i pozvao vlasti na poticanje investicijske klime.

nji i razvoju demokracije bez obzira na aspiracije za članstvom u Uniji. Također je kazao da će se Hrvatska snažno zauzimati za nastavak proširenja EU-a na temelju individualnih postignuća i poručio da će Zagreb onim zemljama koje težu članstvu biti "priatelj i partner, a ne mentor". Otvarajući sedmi Croatia summit premijer Milanović ujedno je pozvao preostale zemlje Europske unije da ratificiraju naš pristupni ugovor kako bi Hrvatska na vrijeme postala članica EU-a. Osvrnuo se i na put Hrvatske prema eurointegracijama i ocijenio da je bio "dug i zahtjevan". "Hrvatska je podnijela veća

odricanja od bilo koje druge zemlje u prethodnim valovima proširenja", dodao je Milanović i ustvrdio da je "Hrvatska uvek plaćala skupu cijenu za ostvarivanje svojih ciljeva". Ocijenio je također da je proširenje najvažnija politika EU-a i poručio da će se Hrvatska snažno zauzimati za nastavak politike proširenja na temelju individualnih postignuća svake zemlje u provođenju neophodnih reformi. Hrvatska će, kako je kazao, pomoći svima u procesu prilagodbe europskim standardima. Predsjednik Ivo Josipović u svom govoru također pozvao na nastavak proširenja EU-a. "Pozivam na

"Vaši ljudi pomažu učiniti Afganistan sigurnijom i stabilnijom zemljom i zahvaljujem vam na predanosti. Hrvatska ima ključnu ulogu u obuci afganistske vojne policije, važnog dijela strukture svake vojske", rekao je Rasmussen

CROATIA SUMMIT U DUBROVNIKU

"Ali danas imamo priliku gledati u budućnost, u snažnu i ujedinjenu Evropu", kazao je Rasmussen. Izgledi za članstvom u NATO-u, "sidru slobode i sigurnosti", kazao je Rasmussen, poticaj su reformama za vladavinu prava i razvoj demokratskih društava. "Hrvatska je snažan primjer za zemlje u regiji", kazao je prvi čovjek NATO-a. Osvrnuvši se na stanje u regiji, za Makedoniju je ponovio da mora riješiti spor s Grčkom oko imena, Crnoj Gori je poručio da se mora uhvatiti u koštač s organiziranim kriminalom, a Srbiju je pozvao na pojačanu suradnju sa susjedima, EU-om i NATO-om, posebice istaknuvši nužnost dijaloga Beograda i Prištine.

Najavljujući summit nakon povratka iz Istanbula gdje je sudjelovala na konferenciji Prijatelja Sirije, ministrica Pusić je kazala da na temelju iskustava što ih je Hrvatska stekla u pregovorima s Europskom unijom, zemlje susjedstva, poput Srbije i BiH, kao i spomenute arapske zemlje mogu ponešto naučiti o izgradnji demokratskih institucija. Drugog dana konferencije održana su tri panela - europska perspektiva kao pokretačka sila društvenih i političkih promjena, izgradnja države

HRVATSKA ĆE OSTATI ANGAŽIRANA U REGIJI

Hrvatski predsjednik Ivo Josipović izjavio je kako je interes Hrvatske da ostane angažirana u regiji bez obzira što se nalazi pred ulaskom u Europsku uniju. Izrazio je spremnost Hrvatske da susjedima pruži svu pomoć u europskim integracijama, ne propustivši naglasiti da je osim hrvatskih dobitih želja, u tome i hrvatski gospodarski i svaki drugi interes.

u poslijekonfliktnim društvima te partnerstvo i izgradnja institucija u južnom Mediteranu.

Hrvatski premijer Zoran Milanović na zatvaranju sedmog Croatia summita u Dubrovniku poručio je da Hrvatska ima važnu ulogu u regiji, ali nema megalomanskih pretenzija. "Tu smo da pomognemo našim susjedima jer imamo i poslovne i ljudske interese", poručio je predsjednik hrvatske Vlade na završnoj tiskovnoj konferenciji u Dubrovniku. Izrazivši zadovoljstvo ovogodišnjim skupom u Dubrovniku još je jednom istaknuo kako je Croatia summit tijekom posljednjih sedam godina bio dobra prilika za regionalni dijalog, a zaključujući summit podsjetio je da se sljedeće godine "Hrvatskoj otvara cijeli novi svijet", aludirajući na predviđeni ulazak Hrvatske u Europsku uniju 1. srpnja 2012. Inače godišnja međunarodna konferencija za jugoistočnu Europu - Croatia summit - koja redovno okuplja šefove vlada zemalja iz regije, Europske unije i SAD-a, u Dubrovniku se održava od 2006. godine. Prošlogodišnjim summitom dominirale su teme dovršetka tranzicije u zemljama jugoistočne Europe. ■

RASMUSSEN ISTAKNUO: DONOSITE NAM SVJEŽU ENERGIJU I NOVE IDEJE

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Zoran Milanović sastao se s glavnim tajnikom NATO-a Andersom Foghom Rasmussenom u Banskom dvorima. Razgovarali su o hrvatskom angažmanu u Afganistanu, perspektivama Saveza, političkoj situaciji u regiji i perspektivama članstva zemalja u regiji. "To su sve stvari važne za Hrvatsku i znače dosta za našu sigurnost, za poslovne perspektive u regiji, za širenje demokracije, stabilnosti i predvidivosti", istaknuo je u izjavi za medije premijer Milanović. Bila mi je osobita čast ugostiti glavnog tajnika NATO-a, čest kao predsjedniku Vlade i kao diplomatu koji je svoj posao prije više od deset godina jako vezao uz tu međunarodnu organizaciju, sudjelovao u stvaranju okvira za ulazak Hrvatske u NATO i za funkcioniranje cijelog sustava, kazao je predsjednik Vlade. "Hrvatska je mlada članica našeg Saveza i donosite nam svježu energiju i nove ideje", rekao je glavni tajnik Anders Fogh Rasmussen. Istaknuo je da hrvatska značajno pridonosi u Afganistanu. "Vaši ljudi pomažu učiniti Afganistan sigurnijom i stabilnijom zemljom i zahvaljujem vam na predanosti. Hrvatska ima ključnu ulogu u obuci afganistske vojne policije, važnog dijela strukture svake vojske", rekao je Rasmussen. Vaša integracija u NATO i nadolazeće članstvo u Europskoj uniji pokazuju koliko puno se

moe postići napornim radom i hrabrošću za donošenje teških odluka. Vjerujem da će hrvatski primjer inspirirati ostale zemlje u regiji, kazao je glavni tajnik NATO-a poručivši svim liderima u regiji da pokažu predanost reformama i pomirenju jer će to koristiti i njihovim građanima i cijeloj euroatlantskoj obitelji.

Glavni tajnik Rasmussen pohvalio je doprinos Republike Hrvatske u provođenju međunarodne mirovne misije ISAF, istaknuvši da pripadnici Oružanih snaga RH u Afganistanu obavljaju sjajan posao

IZRAŽENO ZADOVOLJSTVO HRVATSKIM UKLJUČIVANJEM U ŠEST PROJEKATA U SKLOPU SAVEZNIČKE SURADNJE

S izaslanstvom NATO saveza, predvođenim glavnim tajnikom NATO-a Andersom Foghom Rasmussenom susreo se 6. srpnja i ministar obrane Ante Kotromanović.

U službenom razgovoru ministar Kotromanović i glavni tajnik Rasmussen istaknuli su značenje misije ISAF u doprinisu razvoja stabilnosti u Afganistanu, važnost nastavka euroatlantskih integracija zemalja zapadnog Balkana te naglasili značenje koncepta Pametne obrane (Smart Defence) i proširenja inicijative Povezanih snaga (Connected Forces) u kontekstu zadržavanja obrambenih sposobnosti zemalja članica Saveza.

Glavni tajnik Rasmussen pohvalio je doprinos Republike Hrvatske u provođenju međunarodne mirovne misije ISAF, istaknuvši da pripadnici Oružanih snaga RH u Afganistanu obavljaju sjajan posao. "Cijenimo vodeću hrvatsku ulogu u Školi vojne policije i u obuci pripadnika afganistanskih snaga. To je sjajan primjer savezničke suradnje i pokazatelj kako treba razvijati projekte zasnovane na konceptu Pametne obrane. U uvjetima smanjenja finansijskih sredstava za obranu, to je jedini način da se zadrži dostignuta razina sposobnosti oružanih snaga zemalja članica NATO saveza", rekao je Rasmussen.

Ministar Kotromanović čestitao je glavnom tajniku na uspješno održanom summitu u Chicagu te pohvalio njegov osobni angažman, snažnu predanost i ustajnjost u održavanju relevantnosti NATO saveza. "Summit u Chicagu potvrđio je nezamjenjivu ulogu Saveza za održavanje naše sigurnosti te je ujedno snažno potvrdio transatlantsku vezu. Posebno pozdravljamo glavne zaključke summitta posebice u pogledu obrambenih sposobnosti, doprinosa stabilizaciji Afganistana i održivosti afganistanskih snaga sigurnosti i razvoja NATO-ove mreže partnerstva", kazao je ministar Kotromanović. Govoreći o unapređivanju sposobnosti Oružanih snaga, ministar je naglasio da će hrvatski obrambeni proračun za 2013. ostati na razini ovogodišnjeg. "Kako bismo nastavili procese modernizacije, mijenjat ćemo strukturu proračuna Ministarstva obrane, tako da ćemo više sredstava ulagati u modernizaciju, opremanje i obuku Oružanih snaga", rekao je Kotromanović.

Govoreći o mogućnostima realizacije koncepta Pametne obrane

ne, glavni tajnik Rasmussen izrazio je zadovoljstvo hrvatskim uključivanjem u šest projekata u sklopu savezničke suradnje te podržao nedavno sklopljen ugovor o obrambenoj suradnji između Ministarstva obrane RH i Ministarstva sigurnosnih snaga Kosova. Ministar obrane upoznao je glavnog tajnika NATO saveza s izradom važnih nacionalnih obrambenih dokumenata (Strategija nacionalne sigurnosti, Strateški pregled obrane, Dugoročni plan razvoja OSRH) naglasivši da je u njima sadržano načelo multinacionalnosti u izgradnji obrambenih sposobnosti. Ministar Kotromanović istaknuo je snažnu i kontinuiranu predanost i potporu Hrvatske euroatlantskoj perspektivi regije. Obojica su se složila da je nastavak euroatlantskih integracija zemalja zapadnog Balkana kao i regionalna suradnja na području sigurnosti od ključnog značenja za stabilnost i ekonomski prosperitet.

POHVALE ZA HRVATSKO SUDJELOVANJE U OPERACIJI ISAF

Predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović primio je Andersa Fogha Rasmusse, glavnog tajnika NATO-a. Susretom su dominirale teme o kojima se raspravljalo i na nedavno održanom sastanku na vrhu članica NATO-a u Chicagu: Afganistan i hrvatski doprinos stabilizaciji te zemlje, koncept Pametne obrane koji će osigurati da Savez zadrži sposobnosti učinkovitog odgovora na nove izazove te jačanje partnerstva.

Glavni je tajnik pohvalio dosadašnje hrvatsko sudjelovanje u operaciji ISAF u Afganistanu te se posebno zahvalio na spremnosti Hrvatske da i nakon 2014. ostane angažirana u obuci afganistanskih snaga sigurnosti. Predsjednik Republike je još jednom naglasio da Hrvatska čvrsto zastupa politiku otvorenih vrata te da je spremna pomoći i zemljama regije u približavanju NATO-u.

DOSTAVLJENO PRVO PLOVILO PROGRAMA MCMV 2010

Prvi od tri naručena broda namijenjena protuminskoj borbi klase Katapää (MCMV 2010), izgrađen u talijanskom brodogradilištu Intermarine u Sarzani, službeno je dostavljen finskoj ratnoj mornarici. Vrijednost ugovora potpisano u listopadu 2006. iznosi oko 244,8 milijuna eura, a uz gradnju i dostavu brodova obuhvaća informacijski sustav namijenjen protuminskoj borbi te servisni paket koji uključuje pričuvne dijelove, specijalne alate i opremu za ispitivanje.

Gradnja trupa novoga broda izrađenog od staklom ojačane plastike, duljine 52,45 m, širine 9,9 m, gaza 3,1 m te maksimalne istisnine 680 t, počela je u srpnju 2007. postupkom prvog laminiranja, što kod brodova metalnog trupa odgovara polaganju kobilice, dok je gradnja sljedećih dvaju brodova započela u ožujku 2008., odnosno veljači 2009. Propulzijski sustav sastoji se dva dizelska motora MTU 8V 396TE74K nemagnetskih značajki, snage 1000 kW od kojih je svaki pogonjena Voit Schneiderovim cikloidnim vijkom pri čemu postiže najveću brzinu od 13 čvorova. U fazi lova mina za pogon će se, umjesto dizelskih, rabiti tiki električni motor. Prema ugovoru

brodograđevna tvrtka Intermarine gradit će i opremiti prva dva broda u brodogradilištu Sarzana i La Spezia, dok će treći brod biti djelomično opremljen u brodogradilištu Aker u Finskoj. Očekuje se da će plovila biti dostavljena do konca 2012., dok bi potpunu operativnost postigla do 2015.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: Puolustusvoimat

ALKOHOLNO GORIVO TESTIRANO NA A-10

Američko ratno zrakoplovstvo (USAF) 28. je lipnja ostvarilo važan uspjeh u testiranju uporabe alternativnih goriva. Naime, proveden je prvi let na jurišniku A-10C Thunderbolt II s potpuno novom smjesom goriva ATJ (Alcohol-to-Jet). ATJ je treće dosad alternativno gorivo koje je USAF počeo testirati tražeći odgovarajuću zamjenu za JP-8 aviogorivo za mlazne motore. Tako je isprva na transportnim avio-

nima, potom na bombarderima i borbenim avionima, testirana mogućnost uporabe sintetičkog goriva dobivenog Fischer-Tropsch metodom (F-T sintetičko gorivo) koju su još tijekom dvadesetih godina prošlog stoljeća počeli razvijati njemački inženjeri. Riječ je o sintetičkom parafinskem kerozinu dobivenom iz ugljena i prirodnog plina koji se miješao s JP-8 aviogorivom u omjeru 50/50. Potom je nastavljeno

JAPAN NABAVLJA AUTONOMNA PLOVILA

Američka tvrtka Hydroid, podružnica tvrtke Kongsgberg Maritime, vodeći svjetski proizvođač autonomnih podvodnih plovila potpisala je ugovor s japanskim ministarstvom obrane za dostavu jednog autonomnog podvodnog plovila tipa REMUS 600. Plovilo će biti namijenjeno operativnoj uporabi za protuminska djelovanja. U skladu s novom akvizicijom, Japan će biti treća država koja će rabiti podvodno plovilo REMUS 600. Prema iskustvima iz dosadašnjih istraživanja i testiranja, razvoj autonomnih plovila usmjeren je na obavljanje zadataća otkrivanja pomorskih mina (posebno

onih ležećih na dnu), pregled plovnih puteva s naglaskom na prilaze lukama i nadzor šireg područja, s krajnjim ciljem pružanja potpore protuminskoj borbi. Glavna značajka plovila REMUS 600 je dubina ronjenja do 600 m, najveća masa 240 kg i promjer 32,4 cm.

Početkom ove godine, japansko je ministarstvo obrane nabavilo četiri podvodna plovila tipa REMUS 100. Navedeno plovilo teži nešto manje od 37 kg, promjera je 19 cm i roni do dubine od 100 m, modularnog je tipa pa se može opremiti nizom različitih standardnih i ili specifičnih sen-

zorskih sustava te sistemske opcije kako bi se zadovoljili jedinstveni zahtjevi autonomnih zadataća što ga čini idealnim za uporabu u priobalnom okruženju. Dokazana je iznimna izdržljivost plovila posebno u surovim uvjetima poput norveškog obalnog područja. Najčešća uporaba ovih autonomnih plovila jest pomoći pri hidrografskim izmjerama, lučkim sigurnosnim operacijama, mapiranju ostataka na morskom dnu te čitavim nizom ostalih znanstvenih skupljanja podataka u osnovnim i primijenjenim istraživačkim programima.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: USAF

s testiranjem HRJ (Hydrotreated Renewable Jet) hidroobrađenog obnovljivog goriva dobivenog iz biomase, koje se također miješalo s JP-8 aviogorivom. ATJ gorivo je temeljeno na celulozi, moguće ga je dobiti obradom drveta, papira i trave odnosno iz onih sirovina koje sadrže celulozu. Šećer dobiven iz tih materijala fermentira se u alkohol, koji se potom obrađuje do razine uporabljivosti kao kerozinsko aviogorivo.

ATJ gorivo se tijekom testiranja na jurišniku A-10C miješalo s JP-8 aviogorivom. Napravljene su i preinake na avionu tako da je jedan motor bio na ATJ gorivu, dok se drugi motor na A-10 koristio JP-8 gorivom. Testni pilot koji je upravljao avionom izjavio je kako se A-10 pogonjen ATJ gorivom ponaša isto kao "klasični" A-10, odnosno kako nema razlike u performansama.

I. SKENDEROVIC

ODOBRENA INTEGRACIJA AASM NA AVIONE F-16

Francuska Agencija za obrambenu nabavu DGA početkom je srpnja odobrila Safran grupi integriranje i prodaju navođene avиobombe AASM (Armement Air-Sol Modulaire) zainteresiranim zemljama, odnosno operaterima na borbenom avionu F-16. Dosad su svoje zanimanje za kupnju AASM-a iskazali Danska, Jordan te Maroko. Maroko je dosad naručio i AASM-om opremio svoje borbene avione Mirage F1, a sada je zainteresiran za opremanjem novonaručenih borbenih aviona F-16.

ASSM koncept je vrlo sličan američkom JDAM (Joint Direct Attack Munition) konceptu. Može rabiti američku aviobombu Mk 82, odnosno 250 kilograma tešku inačicu MBDA-ove BANG (Bombe Aeronavale de Nouvelle Generation) bombe.

Foto: Safran

Pritom se koristi repnim kompletom s ugrađenim malenim raketnim motorom i izvlačivim krilcima, te nosnu sekciju s kanardima namijenjenima upravljanju letom bombe. ASSM se razvija u tri inačice, sve tri imaju hibridne sustave navođenja. Tako temeljna inačica u sebi ima GPS/inerциjalni sustav navođenja, čija je preciznost 10 metara. Druga inačica ima napredniji sustav navođenja koji, osim GPS/inerциjalne navigacije, ima i slikovni infracrveni sustav samonavođenja u završnoj fazi leta (preciznosti 1 metar). Treća inačica, na čijem se razvoju još radi, ima hibridni GPS/laserski sustav navođenja.

S raketnim pogonom, taj projektil ima maksimalni domet nešto veći od 50 kilometara ako se lansira s velikih visina, te 15 kilometara ako se lansira s malih visina.

I. SKENDEROVIC

■ VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

PORINUĆE POSLJEDNJE KORVETE KLASE STEREGUŠČIJ

Porinuće četvrte, ujedno i posljednje korvete klase Stereguščij, poznate pod oznakom projekta 20380, imena Stoikij, održano je koncem svibnja u ruskom brodogradilištu Severnaja Verf u St. Peterburgu. Poput ostalih brodova u klasi ali i planiranoj nabavi kao i podmornica mornarice Ruske Federacije, i ova je korveta pretrpjela odgode zbog nedostatka novca i tehničkih problema koji su se javili u projektu i tijekom gradnje. Ovo je prva klasa višenamjenskih korveta projektirana i izgrađena u Rusiji nakon raspada Sovjetskog Saveza, maksimalne istisnine 2200 tona i duljine 110 m a svojedobno je planirana gradnja ukupno 20 brodova u klasi. Važna projektna obilježja nove korvete uključuju zatvoreni jarbol smanjenog radarskog odraza kako bi se povećala karakteristika nezamjetljivosti, kombinirani propulzijski sustav koji se sastoji od dvije plinske turbine i dva dizelska motora u CODOG konfiguraciji, te tzv. topside oblik trupa kako bi se smanjio radarski odraz. Nadgrađe korvete izrađeno je u potpunosti od kompozitnih materijala, čime je smanjena ukupna težina broda, a povećava se radarska nezamjetljivost trupa. Očekuje se da će pokusne plovidbe biti početkom sljedeće godine te da će u aktivnu službu Baltičke flote ući 2013.

Projekt korvete 20380 izrađen je u tvrtki Almaz iz St. Peterburga, a namijenjena je djelovanju u priobalnim vodama, što odražava nastojanja mornarice Ruske Federacije na zaštiti i sigurnosti okolnih pomorskih područja.

M. PTIĆ GRŽELJ

NOVI C-295M ZA POLJSKO RATNO ZRAKOPLOVSTVO

Tvrtka Airbus Military početkom je srpnja objavila kako je sklopila novi ugovor s poljskim ministarstvom obrane na temelju kojeg će Poljskom ratnom zrakoplovstvu (Siły Powietrzne Rzeczypospolitej Polskiej) biti dostavljeno pet novih srednjih taktičkih transportnih aviona. Riječ je o avionima CASA C-295M koje je Poljska proteklih desetak godina naručivala u više navrata. S novom narudžbom poljska flota transportera CASA C-295M narast će na 16 aviona, i svi bi novonaručeni avioni trebali biti dostavljeni do kraja 2013. godine. Pretpostavlja se kako će i novonaručeni avioni imati isti standard opremljenosti poput prethodno naručenih C-295M. To bi značilo kako će avioni biti opremljeni ČASA-inim paketom zaštitne opreme kako bi se povećala sigurnost aviona i posada. To se prije svega odnosi na ugradnju senzora AN/AAR-60 MILDS koji proizvodi tvrtka EADS Defence Elektronics, a namijenjen je upozoravanju na protivničke projektilne. Uz to je pilotska kabina dobila balističku zaštitu ugradnjom titanijskih ploča, čime je posada aviona zaštićena od krhotina granata, odnosno od paljbe iz raznog pješačkog oružja. Potreba za novom opremom pokazala se nužnom pose-

bice nakon što je Poljska uspješno uspostavila redovit zračni most sa svojim snagama koje se nalaze u međunarodnoj vojnoj operaciji ISAF u Afganistanu. Najveća poljetna težina C-295M na polijetaju iznosi 23 200 kg, dok najveća nosivost korisnog tereta iznosi 9250 kg. U unutrašnjem transportnom prostoru, koji se vrlo lako može prilagoditi za razne tipove prijevoza, C-295M može prevesti 71 vojnika s opremom, 49 padobranaca ili 24 ranjenika na nosilima.

I. SKENDEROVIC

Foto: Airbus Military

Britanska tvrtka BAE Systems spremna je za dostavu prvog odobalnog ophodnog broda duljine 90 m namijenjenog potrebama brazilske ratne mornarice. Ugovor o nabavi triju spomenutih brodova vrijednosti 133 milijuna funti potpisani je krajem prošle godine te uz dostavu brodova i prateću tehničku potporu uključuje dozvolu za proizvodnju kojom će se omogućiti gradnja dodatnih jedinica iste klase u Brazilu. Brodovi, izvorno izgrađeni za karipsku otočnu državu Trinidad i Tobago, u kratkome vremenu mogući će brazilskoj mornarici povećane pomorske kapacitete do akvizicije novih brodova pod programom PROSUPER (program nabave površinskih brodova brazilske ratne mornarice). U skladu s ugovorom, prva dva broda bit će dostavljena tijekom ove godine, a treći početkom 2013.

PRVI OPHODNI BROD ZA BRAZIL

Platforma odobalnog ophodnog broda temelji se na provjerenoj formi trupa istisnine oko 2200 tona pune istisnine i duljine 90 metara, s helikopterskom sletnom palubom na krmenom dijelu broda i mogućnošću postizanja najveće brzine 25 čvorova. Temeljno naoružanje sastoji se od glavnog topa kalibra 30 mm i dvaju topova kalibra 25 mm. Posadu čine ukupno 70 časnika i mornara te ima mogućnost dodatnog smještaja do 50 vojnika i dovoljno prostora na palubi za smještaj jednog kontejnera. Novim brodovima će se koristiti za širok spektar zadaća u ekskluzivnoj ekonomskoj zoni, specijalnim operacijama u borbi protiv krijumčarenja i trgovanja opojnim sredstvima te zadaćama provođenja maritimnih zakona kao i operacijama traganja i spašavanja.

M. PTIĆ GRŽELJ

DOSTAVA TURSKIH BRZIH DESANTNIH BRODOVA

Tursko brodogradilište Anadolu Deniz Insaat Kizakları (ADIK) dostavilo je 15. lipnja šesti (C-156) a dva tjedna prije i peti od osam naručenih vrlo brzih desantnih brodova (Landing Craft Tank - LCT) koji se grade za potrebe turske ratne mornarice. Plovilo je u skladu s terminskim planovima porinuto početkom godine dok se preostalih tri nalazi u različitim fazama gradnje i opremanja te bi trebali biti dostavljeni u razmaku od tri mjeseca. Ugovor o gradnji nove klase brzih desantnih brodova odobren je u prosincu 2006. te potpisani početkom sljedeće godine a uključio je uz gradnju izradu projektnе dokumentacije te integraciju opreme. LCT brodove odlikuje jednotrupna čelična forma duljine preko svega 79,85 m, širina 11,7 m, maksimalna istisnina 1155 t pri čemu je korisna

nosivost tereta 320 t. Propulzijski sustav temelji se na dva dizelska MTU 16V4000 M70 motora svaki snage 2320 kW s dvije osovine i dva pogonska vijka s fiksnim krilima čime se postiže maksimalna brzina 20 čv, dok im je doplov 400 Nm pri brzini 16 čv. Autonomija ovih desantnih plovila je sedam dana. Ukupno može primiti 250 vojnika ili 320 tona korisnog tereta, dok posadu čine 22 mornara i časnika. Projektirani radni vijek brodova je 30 godina. Temeljno naoružanje sastoji se od dva topa kalibra 25 mm te jedne strojnice kalibra 12,7 mm dok im je temeljna zadaća ukrcaj, transport i iskrcaj vojske i opreme dok je sekundarna brzo spašavanje te humanitarne akcije pa je namijenjen i civilnim akcijama.

M. PTIĆ GRŽELJ

 VOJNE ORGANIZACIJE

PRVA JASNO IZRAŽENA PODJELA U VOJNOJ ORGANIZACIJI RAZVIJA SE VEĆ U VOJNIM STRUKTURAMA PRIMORDIJALNIH DRŽAVA, ZA KOJE JE ZNAČAJNA SOCIJALNA I ORGANIZACIJSKA STRATIFIKACIJA NA ZAPOVJEDNI KADAR I VOJNKE, TE USTROJAVANJE PRVIH POSTROJBI I FORMIRANJE ČASNIČKE STRUKTURE PREMA ODGOVORNOSTIMA U ZAPOVJEDNOM LANCU

ČASNICI - NASTAN

Većina primordijalnih država uvodi stalnu (stajaču) vojsku, ponajprije najamničkog tipa (koje se u kasnijem razdoblju popunjavaju i strancima iz vazalnih ili podčinjenih država), ali su u velikoj mjeri zadržani i razni oblici milicijskog organiziranja vojske u slučaju ratne opasnosti. Stalne vojske uvode i prve borbene postroje, zbog čega se uvođi obuka u rukovanju oružjem i taktičkim radnjama, te razne mjere (obično vrlo radikalne) za stvaranje i održavanje vojne stege. Takva vojna struktura zahtijevala je zapovjedni kadar koji je obučavao i uvježbavao vojnike, te održavao vojnu stegu (obično kaznama), dok su viši zapovjednici vodili postrojbu u bitki. Pretpostavlja se da je takva stratifikacija prvi put primijenjena u zbijenom borbenom postroju Sumerana, koji je vjerojatno preteča grčke falange. Kako bi se održao pravilan borbeni postroj sumeranske falange, postavljene u redove, s 9 vojni-

Marinko OGOREC

Atenjani, koji su razvili demokratičniji sustav državne uprave od Sparte, više su zapovjednike (zaključno do zapovjednika pila) birali na forumima slobodnih građana, a niže su zapovjednike izabirali sami vojnici

su stvaranje jake, dobro organizirane državne vojske, s kojom je bilo moguće započeti osvajačke pohode. Jezgro stalne vojske, koji je bio razmješten u posebnim taborima, činili su uglavnom strani najamnici (Libljani Siriji, Nubijci i dr.), iako je u određenoj mjeri bilo najamnika i iz domicilnog stanovništva. O zapovjednom kadru i strukturi zapovijedanja poznato je relativno

Egipatska bojna kola

AK I RAZVOJ (II. DIO)

ka u svakom redu, na desnom krilu svakog reda bio je niži zapovjednik (dan je teško odrediti je li riječ o časničkom ili dočasničkom položaju) zadužen za stegu u svom redu i koordinirani rad vojnika.

Falangom je zapovijedao osobno kralj pojedinog sumeranskog grada-države (vrlo sličnog organizacijskog i društvenog ustroja kakav su poslijerazvili grčki gradovi-polisi), koji se od svojih vojnika izdvajao bogatom opremom. Osim toga zapovijedao je iz kola koja su vukli magarci (Sumerani nisu poznavali konja), dok su svi ostali vojnici ratovali pješice.

STARI EGIPAT

O vojsci drevnog Egipta još uvijek postoje brojne nepoznanice i kontrove, međutim uz državu Sumerana Egipat je najstarija poznata država, jer kada je stupila na povijesnu pozornicu u trećem tisućljeću pr.n.e. već je bila organizirana kraljevina s

potpunom državnom administracijom. U Staroj i Srednjoj državi praktično nije bilo stajaće vojske, osim vrlo jake osobne garde faraona i stalnih posada za održavanje reda u gradovima i hramovima. U slučaju ratne opasnosti vojska je mobilizirana po teritorijalnim okruzima (nomama) i naoružavana iz državnih arsenala. Tako mobiliziranim snagama zapovijedao je državni administrativni upravitelj nome iz koje su vojnici mobilizirani - nomarh.

Nomarhi su bili neposredno podređeni faraonu, koji je i zapovijedao podizanje vojske iz neke nome.

Nova egipatska država bitno se razlikovala od prethodnih, jer je nestalo nasljednih, autonomnih nomarha i zemljoposjedničke aristokracije, a sva vlast pripadala je faraonu koji je vladao pomoću činovnika čiji utjecaj nikada nije bio veći. Velika materijalna sredstva koja su se sljevala u ruke vladara omogućila

malo - pouzdano se zna da su postojali časnici koji su vodili postrojbe strukturirane po dekadnom principu, a od svojih vojnika razlikovali su se oružjem (jedino časnici su imali mačeve) i opremom (uglavnom su jedino oni imali kacige).

Najviši domet grčka falanga ostvarila je u makedonskoj vojsci koju je ustrojio Filip II. Makedonski, zahvaljujući iskustvu koje je stekao u Tebi. Filipova falanga nastupala je u čvrsto zbijenoj formaciji, s vodom (dekkadarhom) na početku svakog stupca vojnika i s još jednim u sredini, tako da su se stražnji redovi, ako je zatrebalo, mogli premjestiti na krila. Veća fleksibilnost falange postignuta je uvođenjem u sredinu postrojbe nekoliko redova lakog pješaštva i strijelaca, te njezinim segmentiranjem na 16 sintagmi (sintagmu je činio kvadrat od po šesnaest redova sa šesnaest stupaca vojnika). Takva fleksibilnost borbenog postroja rezultirala je potrebotom veće inicijativnosti i umještosti nižih časnika (dekkadarha), iako je njihova zapovjedna uloga još uvek bila u velikoj mjeri ograničena krutom taktikom falange.

VOJNE ORGANIZACIJE

iako su kacige i oklopi bili redovito zastupljeni kod bolje opremljenih stranih najamnika). Faraon je bio vrhovni zapovjednik vojske i od svih se jasno isticao najbogatijom opremom, oklopom iz kože ojačane metalnim pločama i karakterističnom kacigom. Sličnu opremu imali su i njegovi sinovi - prinčevi, koji su u zapovjednom lancu bili neposredno podređeni faraonu. Faraon se uvijek koristio bojnim kolima (naravno, posebno ukrašenim i istaknutim), a i osobno je zapovijedao postrojbama bojnih kola kao udarne snage egipatske vojske. Prinčevi, iako su osobno ratovali u bojnim kolima, zapovijedali su većim formacijama vojske koju je činilo jedino pješaštvo.

GRČKA ISKUSTVA

U državama helenističkog civilizacijskog kruga već postoji jasna podjela među časnicima, te njihovo mjesto i uloga u postrojbama. Prvu jasno odvojenu vojnou vlast od civilne uspostavio je perzijski car Darije I. koji je svoje golemo carstvo administrativno podijelio na satrapije, a u njoj je vojni zapovjednik bio samostalan, car ga je određivao i bio je samo njemu odgovoran, pa iako se vojska uzdržavala sredstvima satrapija, oni na nju nisu imali nikakav utjecaj. Samo u izuzetnim situacijama, kada je bila riječ o pripadnicima najuže carske obitelji, satrapi su ujedno bili

U državama helenističkog civilizacijskog kruga već postoji jasna podjela među časnicima, te njihovo mjesto i uloga u postrojbama. Prvu jasno odvojenu vojnou vlast od civilne uspostavio je perzijski car Darije I.

Falangom je zapovjedao osobno kralj pojedinog sumeranskog grada-države (vrlo sličnog organizacijskog i društvenog ustroja kakav su poslije razvili grčki gradovi-polisi), koji se od svojih vojnika izdvajao bogatom opremom

Grčka falanga u borbi

i vojni zapovjednici. Postrojbe su bile ustrojene po dekadnom sustavu, pri čemu je najmanju (dathaba) činilo 10 vojnika, zajedno s njihovim časnikom (dočasnikom), 10 dathaba činilo je višu postrojbu (satabu), a 10 sataba hazarabam. Najviša postrojba nazivala se haivarabam i imala je 10 000 vojnika i časnika. Na čelu svake od tih vojnih formacija nalazio se zapovjednik odgovarajuće razine i primjereno tome je imao društveni status i položaj. Najpoznatija haivarabam bili su tzv. besmrtnici, elitna postrojba pod neposrednim zapovjedništvom vladara, koji je ujedno bio i vrhovni zapovjednik. Za razliku od Perzijanaca koji su se obično borili u rastresitom borbenom postroju, grčke države usvojile su (i dodatno usavršile) monolitni

Aleksandar Veliki

(100 vojnika) zapovijedali lohagi, a polovicom lohe pentekonter (svaki lohag je imao pod zapovjedništvom dva pentekontera koji su mu pomagali u vođenju lohe). Najniži zapovjednici, vjerojatno s ovlastima dočasnika, bili su enomotarhi i zapovijedali su s 24-32 vojnika, koji su obično činili jedan red falange. U borbenom postroju falange enomotarhi su bili na krilu (početku) svakog reda. Atenjani, koji su razvili demokratični sustav državne uprave od Sparte, više zapovjednike (zaključno do zapovjednika pila) birali su na forumima slobodnih građana, dok su niže zapovjednike izabirali sami vojnici. Cjelokupnom vojskom zapovijedalo je 10 strategosa, koji su se svakodnevno mijenjali na dužnosti najvišeg zapovjednika, dok su konjaništvo ravnopravno zapovijedala dva hiparka, kojima je bilo podređeno 10 nižih zapovjednika (flarha).

USAVRŠAVANJE FALANGE

Najviši domet grčka falanga ostvarila je u makedonskoj vojsci koju je ustrojio Filip II. Makedonski, zahvaljujući iskustvu koje je stekao u Tebi. Filipova falanga nastupala je u čvrsto zbijenoj formaciji, s vođom (dekkadarhom) na početku svakog stupca vojnika i s još jednim u sredini, tako da su se stražnji redovi, ako je zatrebalo, mogli premjestiti na krila.

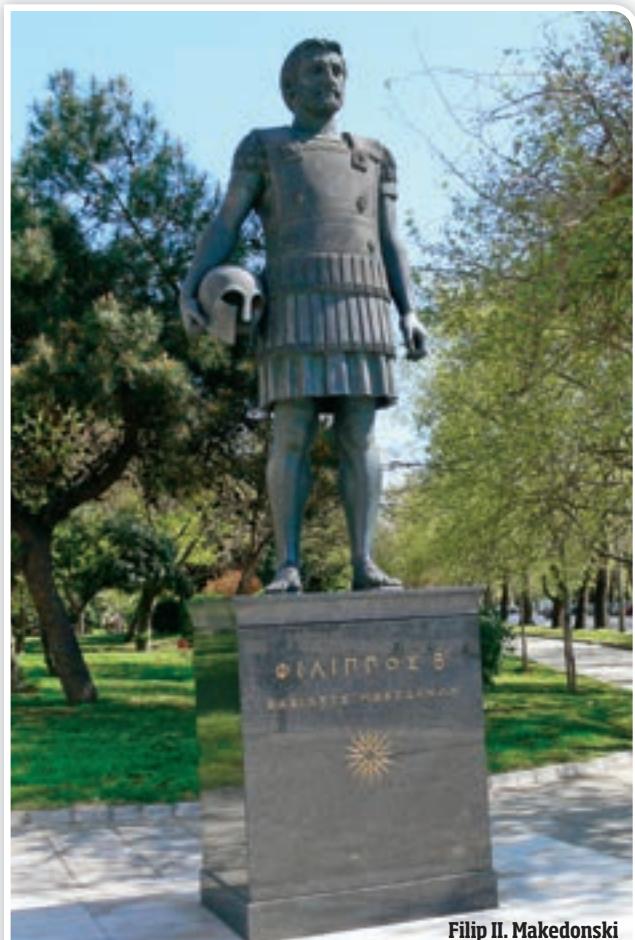
Veća fleksibilnost falange postignuta je uvođenjem u sredinu postrojbe nekoliko redova lakog pješaštva i strijelaca, te njezinim segmentiranjem na 16 sintagmi (sintagma je činio kvadrat od po šesnaest redova sa šesnaest stupaca vojnika). Takva fleksibilnost borbenog postroja rezultirala je potrebom veće inicijativnosti i umještosti nižih časnika (dekkadarha), iako je njihova zapovjedna uloga još uvijek bila u velikoj mjeri ograničena krutom taktikom falange.

VOJSKA ALEKSANDRA VELIKOG

Aleksandar Veliki otisao je korak dalje u taktici svoje vojske, kombinirajući samostalne udare konjaništva s lakinim pješaštvom na koje se konjaništvo oslanjalo. Kako bi takva suradnja bila moguća, zahtijevalo se veliko umijeće zapovjednika jednih i drugih snaga, te njihova tjesna koordinacija i usuglašavanje zajedničkih aktivnosti. U ovom razdoblju

Prva podjela u vojnoj organizaciji javlja se već u vojnim strukturama primordijalnih država, socijalna i organizacijska stratifikacija na zapovjedni kadar i vojnike, te ustrojavanje prvi postrojbi i formiranje časničke strukture prema odgovornošćima u zapovjednom lancu. Većina primordijalnih država uvođe stalnu (stajaču) vojsku, prije svega najamničkog tipa (koje se u kasnijem razdoblju popunjavaju i strancima iz vazalnih ili podčinjenih država), ali su u velikoj mjeri zadržani i razni oblici milicijskog organiziranja vojske u slučaju ratne opasnosti.

očekivala se još veća inicijativnost i sposobnost nižih zapovjednika, međutim časnički i dočasnički će sastav u punoj mjeri zaživjeti tek razvojem Rimskog Imperija i njegovih oružanih snaga, a osobito kvalitativnim promjenama rimske vojske koje su uslijedile nakon reformi Gaja Marija. ■

Filip II. Makedonski

BESPOSADNI SUSTAVI

Panther u letu

IZRAELSKE BESPO

Povijest modernog ratovanja pokazuje kako je nužna prisutnost kopnenih snaga na odabranom području u svrhu postizanja potpune kontrole, a ratno zrakoplovstvo dolazi na poziv kao potpora snagama na tlu. No, Izraelska zrakoplovno-svemirska industrija IAI razmatra drugačiji pristup i opremu za postizanje novog modela djelovanja. Objasnjenje modela jest da uporaba besposadnih zrakoplovnih sustava (UAS), lebdećih izvidničkih platformi, te samostalnih senzora postavljenih na letjelicu, može stvoriti stalnu dominaciju. Nekima od ovih letaćih sustava mogle bi upravljati pješačke snage, tako da kopnene snage mogu ostati na sigurnim područjima te se

Nova besposadna letjelica Bird Eye 650 ima novi pogonski sustav baziran na gorivnim čelijama izdržljivosti šest sati (tri sata u prijašnjoj varijanti), manje je težine te uključuje poboljšani sklopivi lanser. Poboljšanja na Bird Eye 650 daju bolje rezultate po povoljnijoj cijeni, a sustav je razvijen iz iskustava dobivenih s letjelicom Bird Eye 400

pokrenuti kada se ciljevi jasno definiraju i precizno lociraju.

Besposadni sustav Panther je proizvod IAI-a, a letjelica može zakretati elisu te rabi inovativni sustav za automatsku kontrolu letenja kako bi se osigurali prijelazi između faza leta. Panther može uzletjeti nakon samo nekoliko jednostavnih klikova na upravljačkoj konzoli, a pogon je pomoću vrlo tihih električnih motora (prema navodima IAI-a). Letjelica ima poletnu težinu od 65 kg i autonomiju leta 6 sati. Manja izvedba - Mini Panther - ima težinu od samo 12 kg te autonomiju od dva sata.

Sljedeći IAI-ov model je HAV, električna letjelica koja se može uporabiti za

motrenje, izviđanje ili druge primjene. Može ponijeti korisni teret od 20 kg, a zadatke izvršavati na najvećoj visini od 100 m. Ova se kombinacija sastoji od električni pogonjene zračne platforme te zemaljskog sustava koji omogućuje automatski razmještaj, kablove i upravljačku jedinicu za misije. Treća letjelica razvijena u IAI-ju je Ghost koji može uzletjetati okomito. Proizvođač također razvija Harlim - sustav koji energiju dobiva iz solarnih panela, polijeće kada počinju borbenu djelovanja i ostaje u zraku tijekom njezina trajanja. Razvijaju i Butterfly - mikroletjelicu koja maše krilima, te Mosquito - superminiletjelica. Mini i mikrobesposadni sustavi vrlo su popularni, a IAI radi na

Današnji su materijali mnogo bolji, analitičke metode omogućuju još veće smanjenje težine, a najdominantnija komponenta jest motor. Moderna tehnologija turbina, ako je usporedimo s tehnologijom iz 1960-ih, ima dvostruko manju težinu te dvostruko veću snagu

Pripremio Marijo PETROVIĆ

IAI panther

IZRAELSKA JE INDUSTRIJA JEDAN OD PIONIRA U PROIZVODNJI BESPOSADNIH LETJELICA. DUGOGODIŠNJE ISKUSTVO, INOVACIJE I RAZVOJ NOVIH TEHNOLOGIJA REZULTIRAJU RAZVOJEM NOVIH INOVATIVNIH KONSTRUKCIJA KOJE BI MOGLE OBILJEŽITI TRŽIŠTE U SKOROJ BUDUĆNOSTI

SADNE LETJELICE

naprednom propulzijskom sustavu za takve male platforme, a pozornost je usmjeren na baterijama i hibridnim sustavima te alternativno gorivnim čelijama koje su se pojavile na tržištu prije nekoliko godina.

IZVORI ENERGIJE

IAI-a navodi kako je uvođenje gorivnih čelija kao energetskog izvora u tijeku, ali spori nego što se očekivalo, a litij-ion baterije su rješenje za male letjelice. Kvaliteti ovih baterija poboljšala se tijekom godina te postižu dobre rezultate. Hibridni energetski izvori razvijaju se u SAD-u, Europi i Aziji. Američko ratno zrakoplovstvo zatražilo je od industrije rad na razvoju hibridnog ener-

getskog izvora koji će težiti manje od 9 kg i biti sposoban za napajanje u trajanju četiri sata. Hibridni energetski izvor baziran je na motoru s unutarnjim izgaranjem koji pogoni mali električni generator koji pak puni akumulatora za elektromotorni pogon elise.

Letjelica Ghost ima maksimalnu poletnu težinu od 4 kg, autonomiju leta od 25 min, brzinu 65 km/h, te operativni domet od 4 km. Ghost je minihelikopter pogonjen elektromotorom te je sposoban za automatsko uzljetanje i slijetanje.

Nova besposadna letjelica Bird Eye 650 ima novi pogonski sustav baziran na gorivnim čelijama izdržljivosti šest sati (tri sata u prijašnjoj varijanti),

manje je težine te uključuje poboljšani sklopivi lanseri. Poboljšanja na Bird Eye 650 daju bolje rezultate po povoljnijoj cijeni, a sustav je razvijen iz iskustava dobivenih s letjelicom Bird Eye 400.

Tvrta Urban Aeronautics izradila je prototip naziva AirMule - besposadna platforma s kanaliziranim propelerima koja može automatski uzljetati i slijetati te precizno lebdjeti na mjestu. AirMule je dužine 6,2 m, širine 2,2 m, težine 771 kg, a maksimalna poletna težina može iznositi 1400 kg. Letjelica je pogonjena motorom Turbomeca Arriel 2 od 940 KS koje ostvaruje na vratilu rotora, a sam rotor ima promjer od 1,8 m. Maksimalna brzina iznosi 180 km/h, visina leta 3600 m, a vrijeme trajanja leta 5 sati.

BESPOSADNI SUSTAVI

Letjelica Bird Eye 650 omogućuje prikupljanje dnevnih/noćnih snimaka u realnom vremenu, bilo u urbanim područjima ili za izviđanje u pozadini. Sustav čine tri platforme - elektrooptički i IC uređaji, prijenosni zemaljski kontrolni sustav te izvor energije i komplet za popravke. Cjelokupni sustav može biti razmješten na terenu uz pomoć samo dvije osobe. Prijenosni zemaljski kontrolni sustav omogućuje automatsko vođenje letjelice i uređaja, a podatkovni link omogućuje digitalnu komunikaciju. Sustav se daljinski upravlja pomoću prijenosnog videotermina i zemaljskog kontrolnog elementa.

Neki od sustava u uporabi su u Izraelskoj vojsci. Tako je tvrtka Elbit System kompletirala serije operativnih ispitivanja letjelice Skylark II koja je odabrana kao sustav za potrebe kopnenih snaga na razini brigade. Skylark II je projektirana za prikupljanje podataka i označavanje ciljeva na maksimalnoj

AirMule je većinom namijenjen vojnom tržištu gdje postoji očigledna korist za slijetanje u uske prostore. Letjelica ima nisku emisiju topline, buke i radarski odraz u odnosu na helikoptere slične veličine, a sama se letjelica može jednostavno i bez rastavljanja utovariti u prtljažni prostor transportera Lockheed Martin C-130 ili Sikorsky CH-53

Minibesposadni helikopter Ghost

Obratite nam se s povjerenjem:

Pleter - usluge d.o.o.

Čerinina 23

Tel. 01/4627-792

Fax: 01/2300-729

e-mail: catering@pleter-usluge.hr

www.pleter-usluge.hr

www.catering-plus.hr

Za vas organiziramo:

- Obljetnice, proslave i svečanosti
- Poslovne ručkove
- Svadbene svečanosti
- Domjenke za prigodne svečanosti
- Toplo - hladne buffete
- Coctail party
- Banqueting

S nama ste u plusu i u vlastitom domu

Letjelica Micro Falcon

udaljenosti do 60 km. Tvrta Elbit navodi kako se letjelica koristi pokretljivim vozilom opremljenim ugrađenim sustavom za lansiranje i prihvatanje te dvostrukom naprednom zemaljskom kontrolnom postajom. Tvrta je demonstrirala potpunu operativnost letjelice Skylark II uz samo dva operatera. Senzorski komplet, kardanski ovješen, sastoji se od tri senzora - dnevne CCD kamere u boji, noćne termalne kamere treće generacije, te laserskog označivača. Izvođenje misije moguće je do udaljenosti od 60 km u trajanju od 4 sata. Maksimalni plafon leta je 4500 m uz poletnu težinu od 65 kg, a raspon krila je 6,5 m. Elbit navodi kako propulzijski sustav ove letjelice omogućuje letove na maloj i srednjoj visini za snimanje visoke kvalitete i operativno izviđanje ispod oblaka uz mali rizik otkrivanja.

U razvoju je miniletjelica Skylark I-LE - izvedenica letjelice Skylark I. Ovaj minisustav namijenjen je manjim postrojbama za bliska izviđanja, a prijenos podataka omogućuje sigurni podatkovni link. Skylark I-LE je opremljen noćnim termalnim CCD senzorom koji teži samo 0,7 kg. Senzorska oprema omogućuje vrlo veliku pokrivenost područja, kontinuirano praćenje pokretnih ciljeva. Skylark I može postići visinu leta od 4800 m, te se pokazao uporabljivim i u teškim

meteorološkim uvjetima - od arktičkih do ekvatorijalnih.

Tvrta je sklopila ugovor vrijedan 40 milijuna dolara s Izraelskim ministarstvom obrane kako bi dostavila Skylark I-LE svim bojnama kopnenih snaga. Ugovor uključuje obuku i logističku potporu te ima otvorene opcije za više sustava, a sve to uz cijenu oko 100 milijuna dolara. Dostava će se odvijati u sljedećih nekoliko godina ovisno o zahtjevima. Izraelska vojska rabi Skylark za pribavljanje obavještajnih podataka te koordinaciju u relatom vremenu između kopnenih, zračnih i pomorskih snaga.

Skylark I-LE ima raspon krila od 2,9 m, vrijeme leta od tri sata, te operativni radijus od 15 km, a opremljena je Controp žiro-stabilizatorima za opremu i uređaje. Maksimalna poletna težina iznosi 6,1 kg za dnevne misije ili 6,3 kg za noćne misije, a može se lansirati iz ruke, prakce ili lansirne rampe. Operativna je visina 2700 m, postoji mogućnost zaštite zračnim jastukom prilikom pada, a električna propulzija stvara vrlo malo buke.

Aeronautics Defense Systems je brzorastuća izraelska tvrtka koja proizvodi besposadne letjelice, a nudi dva tipa miniletjelica: Orbiter 1 i nešto veći Orbiter 2. Prvi ima raspon krila od 2,2 m, maksimalnu poletnu težinu od 7 kg te trajanje leta od 3 sata, a drugi

3 m, masu 9 kg i autonomiju 4 sata. Tvrta Innocom se kasno pojavila u izraelskoj proizvodnji besposadnih letjelica, a prodala je svoj Micro Falcon Peruanskoj vojsci uz vlastito letno računalo Navigator.

POGLED "PREKO BRDA"

Micro Falcon je najlakši sustav tvrtke Innocom, teži oko 6 kg. Projektiran za misije promatravanja "preko brda", letjelica leti na visini oko 330 metara te može ostati u zraku dva sata. Robustan, s kutijastim krilima, Micro Falcon može sletjeti naopake uz pomoć padobrana. Peruanska vojska opremit će Micro Falcon pomoću Controp stabiliziranog korisnog tereta (STAMP) koji može biti u dvije verzije: D-STAMP s CCD kamerom za dnevnu uporabu i U-STAMP s kamerom koja ima ugrađeni nehladieni IC senzor za noćnu uporabu. Svaki od žiro-stabiliziranih korisnih tereta ima težinu manju od kilograma.

Tvrta BlueBird nudi SpyLite - minisustav maksimalne poletne težine 8 kg, trajanja leta do tri sata te dometa 50 km. SpyLite ima raspon krila od 2,4 m te se može prizemljiti kombinacijom padobrana i zračnog jastuka. BlueBird također proizvodi i MicroB - letjelicu težine 1 kg i izdržljivosti jedan sat, te Boomerang - slične težine

Tvrta BlueBird nudi SpyLite
- minisustav maksimalne poletne težine 8 kg, trajanja leta do tri sata te dometa 50 km. SpyLite ima raspon krila od 2,4 m te se može prizemljiti kombinacijom padobrana i zračnog jastuka

Micro Falcon je najlakši sustav tvrtke Innocom, teži oko 6 kg. Projektiran za misije promatravanja preko brda, letjelica leti na visini oko 330 metara te može ostati u zraku dva sata. Robustan, s kutijastim krilima, Micro Falcon može sletjeti naopake uz pomoć padobrana

Besposadni se sustavi pojavljuju u raznim veličinama, od mini i prenosivih inačica, pa do velikih modela kao što je IAI-ov Heron TP (poznat i kao Eitan) koji ima raspon krila kao kod manjeg putničkog aviona. Razne aeronautečke tvrtke u zemlji rade na razvoju novih projekata, a neke nove letjelice već izvode pokusne letove.

BESPOSADNI SUSTAVI

ali trajanja leta od tri sata i lansiranja pomoću katapulta. Neznatno drugačiji su helikopteri koji su preinačeni za let pomoću 'crne kutije' (na daljinu upravljeni elektronički uređaji sa servomehanizmima) umjesto pilota, ali i nove varijante besposadnih platformi koje imaju kratko okomito polijetanje i slijetanje. IAI radi na razvoju besposadnih helikoptera za logističke zadaće i medicinsku evakuaciju. Nakon razmatranja različitih prijedloga, zaključeno je da je konverzija transportnog helikoptera najbolja opcija. Testiran je helikopter Bell 212.

Mikroletjelica Butterfly

Kako bi se pokazala preciznost letnog kontrolnog sustava, konopcem je prikvaćena košarkaška lopta, a letni kontrolni sustav je manevrirao tako dugo dok lopta nije dotaknula zemlju. Izraelska vojska inicirala istraživački i razvojni program usmjeren na stvaranje lebdeće platforme sposobne za podizanje teških tereta, a pošto je Elbit dobio ugovor za razvoj teretnog sustava za vojne potrebe. Projekt je bio nazvan Flying Elephant (leteći slon) s namjenom opskrbe snaga na prvoj crti. Elbitova ponuda bazirana je na paleti za terete s montiranim kotačima, a koja bi se mogla natovariti tonom tereta. Paleta se učvršćuje na aerodinamičnu (tekstilnu) strukturu, poput padobrana koji se napuše pod utjecajem strujanja zraka, a servosustav osigurava njegovu aerodinamičnu strukturu. Leteći slon moći će preletjeti određenu kilometražu te će imati GPS navigaciju. Čini se da je Elbitov prijedlog odabran zbog svoje jednostavnosti i predviđenog vremena za raspoređivanje takvog sustava, iako će on biti ograničen visinom leta i težinom tereta koji se prenosi. Potreba za takvom platformom proizlazi iz lekcija naučenih tijekom drugog rata

Besposadni sustav Panther može zakretati elisu te rabiti inovativni sustav za automatsku kontrolu letenja kako bi se uspostavili prijelazi između faza leta. Panther može uzletjeti nakon samo nekoliko jednostavnih klikova na upravljačkoj konzoli, a pogon je pomoću vrlo tihih električnih motora

u Libanonu gdje su borbene postrojbe imale poteškoća s dobivanjem zaliha pomoću helikoptera.

AIRMULE

Među vrlo inovativnim zrakoplovima nalazi se i AirMule koju izrađuje izraelska tvrtka Urban Aeronautics. Jednomotorna letjelica s okomitim uzljetanjem i slijetanjem (SVOTL) pogonjena unutrašnjim rotorima nije novi koncept. Američka je vojska testirala sličnu letjelicu 1950-ih godina, ali je bila velika, spora, nestabilna i trošila je mnogo goriva, a projekt je

vrlo brzo završio u ladici dajući prednost superiornijem helikopteru. Pa ipak, helikopteri su ograničeni velikim otvorenim rotorom čineći ih nepovoljnom opcijom za sanitetsku evakuaciju ili let u uskim područjima. No, koncept unutarnjeg rotora vrijedi razmotriti. Današnji su materijali mnogo bolji, analitičke metode omogućuju još veće smanjenje težine, a najdominantnija komponenta jest motor. Moderna tehnologija turbina, ako je usporedimo s tehnologijom iz 1960-ih, ima dvostruko manju težinu te dvostruko veću snagu.

Prikaz moguće uporabe letjelice AirMule

Lansiranje besposadne letjelice SkyLite

Sljedeća inovacija je mreža krilaca kojima se usmjerava potisak iz propeleru (rotora). Računalno kontrolirana krilca omogućuju kontrolu smjera bez potrebe kretanja letjelice. Moguća je promjena pozicije bez naginjanja, a može ostati u stabilnom položaju u slučaju snažnih udara vjetra.

Kada letjelica rabi napredni FBW letni kontrolni sustav dobije se prva letjelica na svijetu koja se može slobodno kretati u šest osi neovisno jednih od drugih, navodi tvrtka. Pošto je problem izdržljivosti i stabilnosti riješen, nameće se problem s brzinom. Postavljanjem stražnjih propeleru na letjelicu čini letjelicu bržom, a otvoreni ispusti na prednjem trupu koji su agresivno zaobljeni omogućuju generiranje značajnog uzgona pri brzini od 180km/h. Izrađen je samo jedan prototip letjelice AirMule, a drugi je u tijeku izrade.

Sve radi kako je predviđeno, ali još treba provesti ispitivanja u letu i dobiti što više sati provedenog u zraku. Sva nastojanja u tom pogledu bit će provedena u sljedeće dvije godine.

Premda još nema narudžbi tvrtka je sigurna u uspjeh kada obje pokusne letjelice započnu slobodan let koji je u planu pri kraju 2012. godine. AirMule je većinom namijenjen vojnom tržištu gdje postoji očigledna korist za slijetanje u uske prostore. Letjelica ima nisku emisiju topline, buke i radarski odraz u odnosu na helikoptere slične veličine, a sama se letjelica može jednostavno i bez rastavljanja utovariti u prtljažni prostor transporteru Lockheed Martin C-130 ili Sikorsky CH-53. ■

PLETER - USLUGE d.o.o. HOTEL VELI JOŽE, PULA

Bilo da putujete u društvu dragih prijatelja ili sami tražite kutak za odmor, nudimo vam ugodan smještaj u neposrednoj blizini središta 3000 godina stare Pule.

Iz ponude hotela izdvajamo povoljne sedm-dnevne aranžmane na bazi noćenja s doručkom za djelatnike MORH-a i OSRH i njihove obitelji po cijeni od 980,00 kn po osobi.

Kontakti - informacije - rezervacije:
Hotel Veli Jože, Bečka 9, 52 100 Pula
Tel. 052/223-455, 052/551-182
Fax: 052/214-240
e-mail: velijoze@pleter-usluge.hr
www.veli-joze.hr
www.pleter-usluge.hr

ZDRAVLJE NA TANJURU

Ljudi su danas zatrpani bezbrojnim reklamnim porukama, člancima i oglasima, savjetima prijatelja i poznanika, o tome što bi i kako trebalo jesti. Pregršt različitih informacija stvara nedoumnicu kako izabrati ono pravo. Uravnotežena prehrana kojoj težimo nije samo puško računanje kalorija već u stvari i ne tako komplikirani pristup osnovnim postulatima pravilne prehrane. Američko Ministarstvo poljoprivrede (USDA) izradilo je 1992. godine piramidu prehrane. Njezin se izgled i sadržaj godinama mijenjao te je 2010. godine preoblikovana i osvremenjena i znatno jednostavnijeg izgleda, u obliku tanjura. Što je ustvari tanjur o kojem govorimo? Vizualni je to prikaz pet osnovnih skupina na-

Zašto u stvari trebamo jesti voće? Ono obiluje nutrijentima neophodnim našem tijelu, a to su prije svega vitamin C, kalij, folna kiselina i vlakna

mirnica. Četiri skupine namirnica, a to je voće, povrće, žitarice i proteini, nalaze se na velikom tanjuru te je istaknuto intenzivnim bojama. Peta skupina namirnica, mlječni proizvodi, na manjem su tanjuru, kao dodatak velikom. Broj serviranja namirnica iz skupine mlječnih proizvoda ovisi samo o dobi te se kao takav konzumira u mnogo manjoj mjeri nego namirnice iz drugih skupina, čija konzumacija osim o dobi ovisi i o spolu i fizičkoj aktivnosti. Što je veća fizička aktivnost ljudi, povećava se i broj serviranja iz određene skupine. Ovaj slikoviti pristup nutricionizmu znatno pojednostavljuje pojam uravnotežene prehrane. No da se sadržaj tanjura dobro posloži, potrebno

je pojasniti što se krije iza osnovnih skupina namirnica.

VOĆE

U ovoj je skupini sve voće te 100% voćni sok. Voće može biti svježe, smrznuto, konzervirano ili sušeno. Količina koju je dnevno potrebno unijeti u organizam ovisi o dobi, spolu i fizičkoj aktivnosti. Preporuka za odrasle slabokativne muškarce jest dva serviranja voća, a žene jedan i pol do dva serviranja voća. Što su u stvari serviranja voća? Jedno serviranje voća je u stvari manja jabuka ili pola veće, šalica narezane svježe ili kuhanje jabuke, veća banana ili šalica narezane banane, veća naranča ili šalica s kriškama, šalica voćnog soka, veća breskva, itd.

Poželjno je kupovati svježe sezonsko povrće, ali je dobro opskrbiti se i smrznutim povrćem koje će se brzo i lako skuhati i u mikrovalnoj pećnici. Treba uzimati raznovrsno povrće i učiniti svoj obrok zanimljivijim

Jelena KOLAK

PREHRANA OSOBA IZLOŽENIH POVEĆANIM NAPORIMA ZAHTJEVNA JE I TRAŽI MNOGO ZNANJA U ODABIRU I PRIPREMI HRANE. HRANA ZA VOJNIKE JOŠ JE DODATNO SLOŽENIJA JER MORA VODITI RAČUNA O PREHRANI I U NAJTEŽIM UVJETIMA, NA TERENU, NA VELIKIM VRUĆINAMA I EKSTREMNOJ STUDENI

Zašto trebamo jesti voće? Ono obiluje nutrijentima neophodnim našem tijelu, a to su prije svega vitamin C, kalij, folna kiselina i vlakna.

Prehrana bogata kalijem pomaže u regulaciji normalnog krvnog tlaka. Voće bogato ovim mineralom jesu banana, šljive, sok od šljiva, dinje.

Dijetalna vlakna iz voća pomažu u regulaciji kolesterola u krvi i mogu smanjiti rizik od srčanih bolesti, pomažu kod formiranja stolice pa tako i omogućuju bolju probavu i smanjuju pojavu konstipacije (zatvora). Vlakna nam daju osjećaj sitosti uz malo kalorija.

Vitamin C je antioksidans te pomaže kod rasta i oporavka svih tkiva, kod zacjeljivanja rana te održava naše zube i desni zdravim.

Folna kiselina sudjeluje u stvaranju crvenih krvnih stanica. Taj vitamin je osobito važan kod prehrane trudnica jer unošenje adekvatne količine folne kiseline smanjuje rizik od poremećaja neuralne cijevi za vrijeme fetalnog razvoja. Stoga treba uključiti voće u sve svoje obroke.

ŽITARICE

Pšenica, riža, zob, kukuruz i ječam ubrajaju se u skupinu žitarica a tje-

Koliko povrća treba dnevno i tjedno?
Ovisi, kao i kod drugih skupina namirnica, o dobi, spolu i fizičkoj aktivnosti. Odrasli neaktivni muškarci trebaju dvije i pol do tri šalice, a odrasle neaktivne žene dvije do dvije i pol šalice povrća dnevno

stenina, kruh, zobena kaša, tortilje, pahuljice, krupica proizvodi su od njih. Žitarice dijelimo na cjelovite i rafinirane. Cjelovite sadrže cjelovito zrno, zajedno s ovojnicom (bogata vlaknima, vitaminima B i triglavima minerala), klicom (bogata antioksidansima te vitaminima B i E) i endospermom (bogata ugljikohidratima i proteinima), a najbolji primjer za to je brašno dobiveno od cjelovitog zrna, zobena kaša, smeđa riža, kukuruz od cjelovitog zrna, krekeri od pšenice cjelovitog zrna, tjestenina od cjelovitog zrna, kukuruz kokičar. Rafinirane žitarice su samljevene, a odstranjena im je ovojnica radi dobivanja bolje teksture i dužeg roka trajanja. Pri tome se gube vrijedni nutrijeni, a to je željezo, vitamini B skupine te vlakna. Primjeri rafiniranih žitarica jesu bijelo brašno, bijela riža, bijeli kruh, couscous, tjestenina. Većina ih je naknadno obogaćena vitaminima B skupine (tiamin, riboflavin, niacin i folna kiselina) i željezom. Vlakna se dodaju naknadno. Neki su proizvodi mješavina rafiniranih i cjelovitih žitarica. Preporučeni unos žitarica ovisi o spolu, dobi i fizičkoj aktivnosti. Minimalan broj serviranja za slabo aktivne odrasle muškarce i žene je tri, dok je preporuka za muškarce šest do osam, a za žene pet do šest serviranja. Jedno serviranje je jedna kriška kruha, pola šalice kuhanе riže,

Prehrana u
otežanim
uvjetima
treba
zadovoljiti
osnovne
postavke
zdrave
prehrane

Foto: US Army

NEKOLIKO SAVJETA

- Neka većina žitarica koje jedete budu integralne
- Birajte različito povrće
- Obratite pozornost na voće i neka ono zajedno s povrćem čini polovicu vašeg tanjura
- Uzmite hranu bogatu kalcijem, ali neka bude s niskim sadržajem masti
- Jedite nemasno kada jedete proteinsku hranu
- Nađite balans između hrane i fizičke aktivnosti

PREHRANA

pola šalice kuhanе tjestenine, jedna mala tortilja itd.

POVRĆE

U ovu grupu ubraja se sve povrće i 100% sok od povrća. Povrće može biti kuhanо, svježе, konzervirano, smrznuto, sušeno (dehidrirano) i može biti cijelovito, izrezano i zgnječeno. Podjeljeno je u pet podgrupa, s obzirom na nutritivni sastav, a to je:

Tamnozeleno povrće: brokula, blitva, špinat, zelena salata

Crveno-narančasto povrće: rajčica, sok od rajčice, crvena paprika, mrkva, bundeva

Leguminoze: grah, grašak, leća, soja
Škrobno povrće: krumpir, kukuruz, zeleni grašak, zeleni grah, zelena banana

Ostalo povrće: artičoke, šparoge, prokulice, kelj, cvjetnica, celer, patlidžan, zelene paprike, luk, gljive

Izuzetak u ovoj skupini jesu grah i grašak jer se oni nalaze u skupini protein-a. No, ljudi koji redovito konzumiraju meso i ribu mogu ovo povrće računati kao dio iz skupine povrća. Koliko povrća trebamo dnevno i tjedno? To ovisi, kao i kod drugih skupina namirnica, o dobi, spolu i tjelesnoj aktivnosti. Odrasli neaktivni muškarci trebaju dvije i pol do tri šalice, a odrasle neaktivne žene dvije do dvije i pol šalice povrća dnevno, a broj serviranja se povećava s fizičkom aktivnošću. Nemoguće je jesti povrće iz svih podgrupa dnevno pa je tjedna preporuka:

**Kalcij je gradivni element naših kostiju i Zubiju te održava koštano masu.
Mlijeci proizvodi su glavni izvor kalcija**

	Muškarci (broj serviranja)	Žene (broj serviranja)
Tamnozeleno povrće	1 1/2-2	1 1/2
Crveno-narančasto povrće	5 1/2-6	4-5 1/2
Leguminoze	1 1/2 do 2	1-1 1/2
Škrobno povrće	5-6	4-5
Ostalo povrće	4-5	3 1/2-4

Što znači jedno serviranje iz skupine povrća? Ekvivalent tome bio bi: šalica

sjeckane kuhanе ili sirove brokule, šalica kuhanog ili dvije sirovog špinata, šalica narezane sirove ili kuhanе mrkve, velika rajčica, šalica kuhanog graha ili graška, srednje veliki kuhanii ili pečeni krumpir, 20-ak srednje velikih krumpirića (pommes frites), šalica cvjetova sirove ili kuhanе cvjetnica, šalica nasjeckanog svježeg ili kuhanog luka, šalica svježih ili kuhanih gljiva. Povrće je, kao i voće, bogato nutrijentima neophodnim za naš organizam, a posebno se to odnosi na kalij, vlakna, vitamine A i C. Povrće nema kolesterola, a siromašno je mastima. Konzumacija povrća bogatog kalijem može pomoći u snižavanju krvnog tlaka, smanjuje rizik od pojave bubrežnih kamenaca te pomaže u smanjenju gubitka koštane mase. Vitamin A održava naše oči i kožu zdravimа te pomaže u borbi protiv infekcija.

O funkcijama vitamina C već je pisano u skupini voća. Poželjno je kupovati svježe sezonsko povrće, ali je dobro opskrbiti se i smrznutim povrćem koje ćete brzo i lako skuhati i u mikrovalnoj pećnici. Uzimajte raznovrsno povrće i učinite svoj obrok zanimljivijim.

MLJEČNI PROIZVODI

Većina mlijeci proizvoda trebala bi biti niskog sadržaja masti ili bez masti. Hrana dobivena iz mlijeka koja sadrži kalcij pripada ovoj grupi, dok hrana koja ima malo ili uopće nema kalcija,

Povrće je, kao i voće, bogato nutrijentima neophodnim za naš organizam

Foto: US Army

Foto: Virginia National Guard

poput krema i maslaca, ne pripada. Sojino mlijeko obogaćeno kalcijem također ubrajamo u ovu skupinu. Iz ove skupine najčešće se konzumiraju mlijeko, sir, jogurt, puding, sladoled, i sl. Preporučene količine ovise o dobi. Dnevne preporuke za odrasle žene i muškarce jest tri serviranja. Jedno serviranje iz ove skupine je šalica mlijeka, jedan jogurt, 45-60 g sira, $\frac{3}{4}$ šalice svježeg sira, jedan puding itd. Konzumiranje mlijeka i mlijeci-nih proizvoda važno je zbog izgradnje zdravih kostiju. Oni snižavaju rizik od osteoporoze, smanjuju rizik od kardiovaskularnih bolesti i dijabetesa tip 2, povezuju se s nižim krvnim tlakom. Nutrijenti kojima je bogata ova hrana jesu kalcij, kalij, vitamin D i proteini. Kalcij je gradivni element naših kostiju i Zubiju te održava koštanu masu. Mliječni produkti su glavni izvor kalcija. Tri serviranja iz skupine mliječnih proizvoda mogu poboljšati sastav koštane mase. Jogurt, mlijeko i sojino mlijeko bogati su izvori kalija koji, kao što smo već istaknuli, pomaže u održavanju normalnog krvnog tlaka. Vitamin D pomaže u održavanju koncentracije kalcija i fosfora u krvi te izgradnji kostiju.

PROTEINI

U ovu skupinu ubrajamo: meso (go-vedina, janjetina, svinjetina, teletina, kunić, divljač), perad (piletina, patka,

guska, puretina), jaja, grašak i grah, orašasti plodovi i sjemenke (bademi, lješnjaci, kikiriki, maslac od kikirika, pistacije, bundevine sjemenke, suncokret sjemenke), morski plodovi i riba (som, bakalar, list, haringa, skuša, losos, brancin, pastrva, sabljarka i dr). Grah i grašak dio su i skupine povrća. Količina koju bi trebalo konzumirati ovise o dobi, spolu i razini fizičke aktivnosti. Većina ljudi jede dovoljno namirnica iz ove skupine, ali trebaju voditi više računa o izboru nemasnijeg mesa. Prehrana bogata masnoćama diže razinu lošeg kolesterolja (LDL), a to se odnosi na masne dijelove govedine, svinjetine, janjetine, slaninu, hot-dog, kobasicice te neke masnije dijelove patke. Koliko je, u stvari, potrebno konzumirati? Preporuka za odrasle slabootaktivne žene jest pet serviranja namirnica ove skupine, a za muškarce šest. Jedno serviranje iz ove skupine je 30 g mesa, peradi ili ribe, $\frac{1}{4}$ kuhanog graha ili graška, jedno jaje, žlica maslaca od kikirika, 12 badema, 24 pistacije, 7 polovica oraha, 15 g sjemenki suncokreta ili bundeve. Namirnice ove skupine bogate su proteinima, B vitaminima (niacin, tiamin, riboflavin i B6), vitaminom E, željezom, cinkom i magnezijem. Proteini djeluju kao građevni blokovi za izgradnju kosti, mišića, hrskavice, kože i krvi. Osim toga proteini grade enzime, hormone i vitamine. Oni, uz

ugljikohidrate i masti, daju energiju. Magnezij sudjeluje u izgradnji kostiju i otpuštanju energije iz mišića. Cink je neophodan u nekim biokemijskim reakcijama i pomaže kod pravilnog funkciranja imunološkog sustava. EPA i DHA su omega-3 kiseline kojih je najviše u ribi i morskim plodovima, a korisne su u prevenciji kardiovaskularnih bolesti. Ribe bogate omega-3 kiselinama jesu losos, pastrva, srdele, inčuni, haringe i dr.

Jaja i iznutrice imaju visok sadržaj kolesterola te ih također treba ograničiti. Orašasti plodovi i sjemenke blagotvorno utječu na smanjenje rizika od kardiovaskularnih bolesti, ali zbog velike kaloričnosti treba ih jesti u malim količinama. Fizička aktivnost je neophodni nastavak priče o hrani. Osobe izložene povećanim fizičkim naporima osobito moraju voditi računa o kvaliteti i kvantiteti prehrane jer o tome izravno ovise njihova sposobnost obavljanja zadaća. Neodgovarajuća i nepotpuna prehrana može prouzročiti zdravstvene tegobe te je osiguranje kvalitetne prehrane za vojnike u svim uvjetima iznimno važna i zahtjevna aktivnost. ■

Uravnotežena prehrana kojoj težimo nije samo puko računanje kalorija već u stvari i ne tako komplikirani pristup osnovnim postulatima pravilne prehrane

Izbor hrane i fizička aktivnost utječe na zdravlje, na to kako se osjećate danas, sutra i u budućnosti. Savjeti i preporuke su samo polazišna točka i mogu pomoći započeti s pravilnom prehranom i zdravim načinom života.

RATNA
POVIJEST
INDIJE

**BRITANSKA KOLONI-
JALNA VLAST RE-
ZULTIRALA JE SVE
IZRAŽENIJIM NEZA-
DOVOLJSTVOM INDIJ-
SKIH VOJNIKA, PA
VEĆ 1806. GODINE
DOLAZI DO NJIHOVE
PRVE POBUNE U
VELLOREU**

NEMIRNO

Počevši s XVIII. stoljećem, daljnji razvoj Indije tekoao je pod snažnim britanskim kolonijalnim utjecajem, pod kojim su ustrojavane i indijske oružane snage. Prve indijske postrojbe ustrojila je već britanska Istočnoindijska kompanija s ciljem zaštite njihovih trgovačkih postaja. Te su postrojbe uglavnom činili domicilni najamnici, a i časnički je kadar bio iz lokalnog stanovništva. Tek sredinom XVIII. stoljeća u Indiju dolaze britanske regularne postrojbe u većem broju, pa se indijske postrojbe stavljaju pod njihovo zapovjedništvo, a nebritanski časnički sastav sveden je na minimum.

Daljnja kolonijalna ekspanzija dovela je do potrebe za ustrojavanjem većih garnizonских postrojbi novačenih iz domicilnog pučanstva, koje bi mogle osi-

Veliki indijski ustanak, ili Prvi indijski rat za neovisnost, kako ga danas nazivaju Indijci, voden je između 1857. i 1858. godine. Počeo je upravo pobunom vojnika čiji su etnički korijeni bili na Indijskom potkontinentu, a služili su u vojsci britanske Istočnoindijske kompanije

gurati funkcioniranje kolonizatorskih vlasti i vazalnih indijskih feudalaca. Najpoznatije takve postrojbe bile su Hajdarabadski kontingent i Punjabski pogranični odred. Konjaništvo je činilo elitni dio indijske vojske i do 1784. godine novačeno je po feudalnom sustavu sildehara, te održavano o trošku lokalnih vladara. Nakon 1784. dolazi do veće reorganizacije indijske vojske koja se sastojala od tri armije – Bengaliske, Madraske i Bombayske, međutim dolazi i do prvi ozbiljnih problema.

POBUNE I VELIKI USTANAK

Neravnopravan odnos Britanaca i njihova kolonijalna vlast rezultirali su sve izraženijim nezadovoljstvom indijskih vojnika, pa već 1806. godine dolazi do njihove prve pobune u Velloreu. Tijekom

Proslavljeni lord Kitchener došao je u Indiju početkom XX. stoljeća. Brzo i uspješno proveo je temeljitu reformu i reorganizaciju tamošnjih postrojbi

Marinko OGOREC

I. anglo-burmanskog rata (1824.-1826.) indijske pukovnije odbile su sudjelovanje u pohodu, zbog čega su Britanci poduzeli iznimno radikalne mjere – svi vođe pobune su javno povješani, a gotovo cijela 47. indijska pukovnija je pobijena. No to nije zaustavilo daljnje pobune koje ubrzano izbijaju sredinom XIX. stoljeća (1844. pobuna izbjiga u 34. pješačkoj pukovniji; 1849. u 22. pukovniji; 1850. u 66. pješačkoj pukovniji i 1852. u 38. pukovniji), a svoju kulminaciju doživljavaju u velikom Indijskom ustanku 1857. – 1858. Ustanak je zahvatio postrojbe Bengalske armije u većem broju provincija gornjeg Gangesa i dijela središnje Indije. Već tijekom drugog dana ustanka, koji je započeo 10. svibnja, pobunjenici zauzimaju Delhi u kojem nije bilo britanskih postrojbi, zbog čega Britanci dovlače nove snage iz Kine i Irana. U ogorčenim borbama Britanci su povratili Delhi tek 14. rujna, no tek osvajanjem grada Laknaua u ožujku 1858. počinje gašenje ustanka. Do kraja 1858. ustanak je u potpunosti ugušen, ali su nastavljene borbe s pobunjenicima koji su započeli gerilski rat i trajale sve do travnja 1859.

SMIRENJE I REFORMSKI PROCESI

Ustanak je bio ozbiljna opomena Britancima, koji nakon njegova gušenja u

Razoružanje postrojbi sastavljenih od domicilnog stanovništva bila je česta britanska praksa. Provodeno je kad god bi došlo do pobune, ili do njezinih naznaka, bilo u samoj postrojbi ili na nekoj udaljenoj lokaciji. Mnogi su Indijci odbijali boriti se protiv pobunjenika

Burskom ratu) za zapovjednika indijske vojske, dolazi do novih reformskih procesa kojim se postrojbe popunjavaju ponajprije pripadnicima tradicionalno ratničkih naroda (Sikhima, Gurkhama i Patanima). Osim toga, 1905. godine otvorena je prva vojna škola za buduće indijske časnike u Deolaliju (poslije preseljena u Ketu).

HRABRO U SVJETSKIM RATOVIMA

Tako reorganizirane postrojbe indijske vojske sudjelovale su u I. i II.

svjetskom ratu u sastavu britanskih snaga, gdje su iskazale iznimnu kvalitetu na gotovo svim bojištima gdje su bile angažirane. Nakon II. svjetskog rata započinje novo, suvremeno razdoblje Indije koje svakako uključuje i razvoj oružanih snaga u novostvorenim državama, te su kobe na Indijskom potkontinentu, međutim to je već dio suvremene, znatno poznatije indijske ratne povijesti nego dijela prikazanog u ovom podlistku. ■

kolonijalno doba

otpunosti reformiraju indijsku vojsku i kolonijalnu administraciju. Kompromitirana Istočnoindijska kompanija je rasformirana 1874., a indijske postrojbe pod njezinom ingerencijom podređene su britanskim kolonijalnim snagama. Ukipaju se dotadašnje armije, a postrojbe se ustrojavaju na teritorijalnom principu. Sve indijske postrojbe postaju mješovitog sastava sa znatno povećanim brojem britanskih vojnika, na tri indijska, dolazio je jedan britanski vojnik. Kako bi se dodatno razbilo moguće jedinstvo indijskih vojnika, postrojbe se popunjavaju ljudstvom različite etničke, kastinske i vjerske pripadnosti. Postrojbe topništva i tehničke službe popunjavane su jedino Britancima. Imenovanjem Horatia Kitchenera (tada već proslavljenog pobjednika u

Postrojbe s Indijskog potkontinenta u XX. stoljeću su se, u oba svjetska rata, borile u sastavu britanske vojske. Iстicalе су се velikom hrabrošću i vojnim vještinama, а таква ih reputacija prati sve do današnjih dana

Nastavak dokumenta iz prethodnog broja Hrvatskog vojnika ("Informacije" koju je Komanda 5. vojne oblasti 28. siječnja 1991. dostavila podređenim postrojbama):

Sve inicijative i mere koje je SSNO preduzimaо već više meseci polazile su od stava da se problem nelegalnih oružanih sastava reši na miran, ustavan, na zakonu zasnovan i politički najprihvatljiviji način. Međutim, to istovremeno podrazumeva da će se Naredba Predsedništva SFRJ dosledno sprovoditi sve dok nelegalni oružani sastavi ne budu rasformirani i razoružani. U tom procesu sva

Uprkos takvom opštem dobrom stanju, bilo je i ima pojedinaca koji su prihvatali kolaboraciju sa snagama koje su direktno angažovane na razbijanju Jugoslavije i Armije, uključujući i primenu terorističkih i drugih oblika oružane pobune. Zbog prihvatanja kolaboracije do sada su prtvorena dva AVL, a postoje dokazi o umešanosti u te prljave izdajničke rabote, za još nekoliko pripadnika JNA. Pokušaji vrbovanja ili pozivi za neposlušnost u vojnoj organizaciji predstavljaju krivično delo, a još teže je krivično delo prihvatanje kolaboracije i odazivanje na neposlušnost. To je postupanje suprotno

Sa sadržajem informacije upoznati sve starešine i GL na službi u JNA, a na odgovarajući način je koristiti u radu s vojnicima i to samo za AVL."

U toku sutrašnjega dana K-de jedinica bit će informisane i sa stanjem u 5. VO i zadacima koji u vezi toga proizlaze. (Izvornik, strojopis, latinica; HR-HMDCDR, 2., kut. 6046)

Potom je 29. siječnja 1991. Komanda 5. vojne oblasti podređenim postrojbama dostavila "Informaciju o stanju na teritoriji 5. VO" u kojoj se, dakako, s namjerom promidžbenog djelovanja, govori "o smirivanju političko-sigurnosne situacije u Hrvatskoj, slabljenju

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

POKUŠAJ UVODENJA I STANJA U HRVATSKU

U SIJEĆNJU 1991. (VII. DIO)

lica koja su činila krivična dela, odgovaraće u skladu sa zakonom. Sve to će se realizovati uporno, strpljivo i dosledno.

JNA će, kao i do sada dosledno i potpuno izvršavati svoj deo obaveza u stvaranju prepostavki da se izlazak iz krize društva ostvari na miran i demokratski način, bez politike svršenog čina. Takav principijelan, odgovoran i dosledan odnos i odlučno postupanje JNA, učvrstilo je i povećalo njen ugled u narodu. Armija je dobila podršku svih gradjana Jugoslavije koji su zalažu za miran tok društvenih reformi i izlazak iz krize, onih koji se zalažu za Jugoslaviju kao zajedničku federalativnu državu.

U vremenu stavljanja jedinica u stepen potpune ili povišene borbene gotovosti, zadaci su izvršavani savesno i odgovorno, uz potpunu brigu za bezbednost ljudi. Nije bilo slabosti i postupaka koji bi bitnije narušili jedinstvo i moralnu čvrstinu vojnih kolektiva i pored jakih psihološko-propagandnih pritisaka preko nekih sredstava javnog informisanja u Hrvatskoj. Posle je zapažen povećan broj širenja glasina i dezinformacija među vojnicima i njihovim roditeljima. Nije se uspelo u pokušaju razbijanja armijskih kolektiva na nacionalnoj osnovi, što je bio jedan od glavnih ciljeva razbijanja Jugoslavije. Treba odmah izvršiti kraće analize i sagledati iskustva za rad u sličnim uslovima.

datoj svečanoj obavezi i, u suštini, izdaja Armije i zemlje.

Još jednom ukazujemo da je neophodno pojedinačno razmotriti svaki slučaj kolebljivosti. U koliko je to izraz nedovoljne informisanosti i nepoznavanja suštine ciljeva nacionalističko-separatističke i secesionističke politike, pomoći ljudima da to shvate, a ako je to čvrsto opredelenje pojedinaca, preduzeti energične mere da se odmah rasčisti i takvi učinioi pozovu na odgovornost.

I ovom prilikom ukazujemo na izuzetan značaj informisanja ljudi i potrebu stalnog uvida u stanje medjuljudskih odnosa, radi preduzimanja potrebnih mera u cilju održavanja moralne čvrstine i borbene gotovosti komandi i jedinica na zahtevnom nivou. Bitno je da se u aktuelnim društvenim uslovima neutralisu i spreče podele u vojnim kolektivima po bilo kom osnovu. Dobro organizovan rad, održavanje čvrste discipline i profesionalan odnos prema obuci i drugim aktivnostima u jedinici, osnovna su prepostavka za visoku motivisanost ljudi i borbenu gotovost. Nikako ne dozvoliti poistoćećivanje nosilaca terorističko-kriminalnih aktivnosti sa narodom i narodnošću kojem ti otpadnici pripadaju.

Telegram str. pov. bt. 93 od 26. januara smatrati sastavnim delom ove informacije.

antiarmijske kampanje te rasformiranju rezervnog sastava policije". Posebno je ciničan navod da "sve naše republike i pokrajine imaju svoju armiju – a to je JNA", kad se zna da je upravo na inicijativu vodstva JNA planom "Jedinstvo" prije 1990. provedena reorganizacija Oružanih snaga SFRJ, kojom su republička vodstva isključena iz sustava zapovijedanja snagama TO (protivno Ustavu SFRJ iz 1974. one su podređene zapovjedništвima JNA), te da je upravo vojni vrh u svibnju 1990. razoružao hrvatsku TO. Kao i prethodno navedenu, i ovu informaciju potpisao je pomoćnik K-danta 5. VO za PR i PP general-potpukovnik Ivo Tominc:

Posle sednice Predsedništva, rasformiranja rezervne milicije u Hrvatskoj i povratka jedinica Armije na redovan život, nakon što je prošlonedeljna atmosfera dostigla svoj vrh, oseća se izvesno zatišje. Splasnula je i antiarmijska medijska kampanja, stišale se strasti i uzbunjenja. Pripadnici naše vojne oblasti, a i dobromerni gradjani u Hrvatskoj osudili su postupke političkog podzemlja, i jednodušno podržavaju stavove Predsedništva SFRJ i rukovodstva JNA. Jer, za obezbeđenje mira i sigurnosti sasvim su dovoljne postojeće oružane snage. Bitno je saznanje i ovi dana potvrđeno kod svih gradjana Jugoslavije, da

IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA

REVOLVER SMITH & WESSON NO 2 OLD MODEL

Bilo koja priča o razvoju revolvera, a da se ne spomene tvrtka Smith & Wesson i sve ono što je ona učinila na polju oružarstva jest priča bez uvida, zapleta i raspleta. Naime, Smith & Wesson otkupljuje patent konstruktora Rollin-a White-a od 3. travnja 1855., a tim patentom su postali monopolisti na prava proizvodnje revolverskog bubenja s cilindrično bušenim ležištem jednodijelnog metka s metalnom čahurom. Do tada su revolveri punjeni crnim barutom i zrnom s prednje strane bubenja, čije ležište nije u potpunosti probušeno, već je sa stražnje strane bubenja bradavica na koju se stavlja kapisla, te je kroz bradavicu probušena samo rupica od oko dva milimetra. Uvođenjem jednodijelnog metka s metalnom čahurom napravljen je golem iskorak u oružarstvu i primjeni revolvera, omogućeno je brzo punjenje i pražnjenje revolvera, a streljivo je postalo manje osjetljivo na atmosferske utjecajce. Prvi takav revolver nosi prikladan naziv – Smith & Wesson Model 1. Bio je u kalibru .22 (5,6 mm) s obodnim paljenjem, otpornac nije imao štitnik i radio je samo jednostrukim djelovanjem na udarač (pritiskom na otpornac vrši se samo opaljenje metka, a za svaki sljedeći metak potrebno je palcem zapeti udarač, čime se bubanj zakreće za jedno ležište metka), bubanj se puni tako da se otvori brava na rami s prednje donje strane bubenja te se cijev i bubanj "prelome" prema gore, izvadi se bubanj, a čahure se potisnu iz ležišta pomoću osovine bubenja. Smith & Wesson Model 2 je uvećana inačica Modela 1 u kalibru .32 s obodnim paljenjem (paljenje baruta se vrši udarcem na obod metka, gdje se nalazi inicijalna smjesa, baš kao na popularnom streljivu .22 long rifle). Bez obzira na tako mali kalibar (7,65 mm) revolver je izdavan vojnicima Unije u Američkom građanskom ratu te dobiva i naziv Army Model. Proizvodnja je trajala od 1859. do 1874. godine, a napravljeno je 77 155 primjeraka.

Mladen KORADE

TEHNIČKI PODACI

Kalibr: .32 s obodnim paljenjem

Masa praznog oružja: 580 g

Dužina: 270 mm

Dužina cijevi: 152 mm

Kapacitet bubenja: šest metaka

sve naše republike i pokrajine imaju svoju armiju. A to je JNA. Jer, opšteg goslovenski karakter JNA jedna je od njenih centralnih odrednica. Utvrđen je Ustavom SFRJ, prožima celokupno biće naše Armije i ne može se dovoditi u pitanje.

Umešnost, motivisanost, samopregor, disciplina, upornost, inicijativa, obučenost, zalaganje, radni polet, zrelost, ozbiljnost i velika želja da se u izvršavanju složenog i odgovornog zadatka postigne što bolji rezultat – stalno su bili prisutni u delovanju i ponašanju svakog našeg pripadnika za vreme povišenog stepena borbene gotovosti. Pravovremeno reagovanje organa komandi iskazano je i ovom prilikom, a

ukazujemo i na izuzetan značaj informisanja ljudi i potrebu stalnog uvida u stanje međuljudskih odnosa. Takođe, neobično je značajno da se u ovim aktuelnim društvenim okolnostima neutrališu i osujete eventualne podelje u vojnim kolektivima po bilo kom osnovu. Treba sprečiti, u koliko se pojave odredjene nedorečenosti, nesporazume i konflikte sa pozicijama nacionalnih, verskih i ostalih pripadnosti i energično sprečiti svako revanšističko ponašanje i ne dozvoliti poistovećivanje ekstremnih grupa i pojedinaca, nosilaca terorističko-kriminalnih radnji i aktivnosti sa narodima i narodnostima. U konkretnoj situaciji, iskazane crne

ZVANREDNOG

mnogobrojni primjeri valjanog rada nisu izostali u jedinicama, ustanovama i komandama, što je vojnike, starešine i gradjanska lica na dužnosti u 5. VO podsticalo na nova pregnuća. Medju najznačajnijim ocenama je svakako i ona koja govori o tome da je dosledan, istrajan i odgovoran rad, vojnika, starešina, komandi i ostalih subjekata dao veoma dobre rezultate. Ispunjena je borbena sposobljenost naših sastava i moralno jedinstvo, zrelost i čvrstina.

Mnogo je atributa koji ovaj primerno realizovan zadatak oslikavaju i smještaju u kontekst uspešnih vojničkih radnji. Tako, radilo se i komandovalo „u hodu“, efikasno i energično, a sve se odvijalo bez zastoja. U 5. VO nije bilo ni jednog primera otkazivanja poslušnosti, apolitičnog ponašanja koje bi se negativno odražavalo na moral i sveukupnu borbenu spremnost. Nismo zabeležili ni slučajevе zloupotrebe komandovanja. Takođe, s naše strane nije bilo ni primera izazivanja konfliktnih situacija i nasrtaja na gradjane, čime smo pokazali istinsku zrelost, dostojanstvo i ponos što pripadamo armiji svih naših naroda i narodnosti.

Pred nama je vreme strpljivog rada i stvaranja takve klime koja će doprinositi razrešenju krize. Valja intenzivirati saradnju sa stanovništvom i tamo gde su ti odnosi utihnuti.

namere pojedinaca nisu i način razmišljanja većine hrvatskog naroda, odnosno progresivnih i demokratskih snaga Hrvatske. Otuda je izuzetno bitno ukazivanje na jugoslovenstvo kao nezamenjiv kurs u delatnosti i razvoju Armije. Ona ostaje izvan republičko-pokrajinskih rasprava ali joj nikao ne bi smeо osporiti pravo da sa drugim progresivnim snagama sudjeluje u trasiranju budućih odnosa u zemlji. Uostalom, to je i dužnost naših oružanih snaga. U JNA, se ne bez razloga ističe, da nam je to u amanet ostavio - drug Tito.

Istovremeno, upozoravamo da ostvareni rezultati, ne smeju delovati uspavljajuće, potrebno je stalno i uporno raditi na daljem učvršćivanju moralnog stanja, na zbivanju i jačanju redova, na otklanjanju svega što smeta postizanju još boljih efektiva. U oceni budućih rezultata, a i slabosti, valja polaziti od ponašanja pojedinaca i kolektiva u neuporedivo složenijoj situaciji od ove – s kojom bi mogli biti suočeni u budućnosti. To nalaže još intenzivnije moralno vaspitanje i svakodnevni uticaj na ljude, pre svega ličnim primerom.

Informaciju proraditi sa svim AVL i GL na službi u JNA, a koristiti je i za moralno vaspitanje vojnika, uz analizu primera iz vlastitog okruženja. (Izvornik, strojopis, latinica; HR-HMCDR, 2., kut. 5006)

Poštanska marka
Ujedinjenih naroda
kojom se 2010. go-
dine obilježila 60.
obljetnica UN-a

FILATELIIA

MARKE - SVJEDOCI MEĐUNARODNIH PRIZNANJA

NEZAOBILAZNI MOTIVI NA MARKAMA SU PRIJELOMNI DOGAĐAJI KOJI SU OBILJEŽILI POVIJEST
NEKE ZEMLJE. TAKO JE I HRVATSKA IZDALA NEKOLIKO PRIGODNIH MARAKA NA KOJIMA SU
ZABILJEŽENI NEKI OD NAJZNAČAJNIH DATUMA IZ NJEZINE POVIJESTI. JEDAN OD NJIH JEST I
PRIMANJE REPUBLIKE HRVATSKE U UJEDINJENE NARODE

Ivo AŠČIĆ

Marka koju je franjevcu Luki Ibršimoviću HPT posvetio 1998. godine

ma putovali i njihovi župljanici koji bi radi sigurnog prijenosa poruke tetovirali na tijelu.

PRIJAM U UJEDINJENE NARODE

Prijam Republike Hrvatske u Ujedinjene narode (kratica UN, eng. United Nations) jedno je od najvažnijih međunarodnih priznanja. Njemu su prethodile stoljetne borbe za opstojnost i političku samostalnost te kulturni identitet. Posebice je bila teška borba i veliki broj žrtava u posljednjem ratu. Stvaranjem mlade policije i vojske RH pružen je herojski otpor neprijatelju, a uspešnom diplomatskom aktivnosti novonastala država Hrvatska uspjela je postići međunarodno priznanje – prijam u UN.

Ovaj je događaj trajno zabilježen na dvjema prigodnim poštanskim markama RH, izdanim 1993. godine: "Prva obljetnica primanja Republike Hrvatske u Ujedinjene narode" i 2007. godine: "5. obljetnica prima-

nja Republike Hrvatske u OUN". Motiv na drugoj marki prikazuje prvog predsjednika Republike Hrvatske dr. Franju Tuđmana snimljenog za vrijeme govora u UN-u, grb UN-a i hrvatsku trobojnicu. Također, 1995. HPT je izdao marku u povodu 50. obljetnice organizacije Ujedinjenih naroda. Ulazeći u Organizaciju Ujedinjenih naroda, Hrvatska je ušla u svijet koji je u načelu i sama pomagala graditi, svijet koji zagovara i njezine političke ideale.

I brojne druge zemlje izdale su poštanske marke kojima podsjećaju na svoj pristup Ujedinjenim narodima (Švicarska, 2002.) ili svoju dugu tradiciju u njima (Portugal, 2005.). I sama Poštanska uprava Ujedinjenih naroda koja u skladu s konvencijom Svjetske poštanske unije (kratica UPU, eng. Universal Postal Union) ima pravo izdavati poštanske marke, u nekoliko je navrata izdala marke kojim UN obilježava obljetnicu postojanja (npr. 2010. – 65. obljetnica Ujedinjenih naroda).

NOGOMET, NEISCRPNA TEMA

Sport odnosno nogomet kao najpopularnija sportska disciplina je vrlo česta tema na poštanskim markama. Prema podacima Svjetske udruge za razvoj filatelije (kratica WADP, eng. The World Association for the Development of Philately), od 2002. godine do danas izdano je u svijetu

Omotnica prvog dana
izdana u povodu 5. obljet-
nice primanja Republike
Hrvatske u OUN

više od 350 različitih maraka na temu nogomet. Stotinama različitih poštanskih maraka na temu "najvažnije sporedne stvari na svijetu" dodatno se promiče pogled na nogomet kao oblik međunarodnog jedinstva i razvijanja pozitivnog natjecateljskog duha.

U izdanju nogometnih maraka prednjače zemlje domaćini kontinentalnih i svjetskih prvenstava u nogometu koji čak i nekoliko godina ranije putem poštanskih maraka navajaju ova natjecanja.

I ove je godine izdano na desetke nogometnih maraka kojima se

Ukrajinski poštanski blok izdan u svibnju 2012., tiskan u nakladi od samo 30 tisuća, prikazuje pokal namijenjen najboljoj nogometnoj reprezentaciji na Starom kontinentu - Španjolskoj

promoviralo ovogodišnje Europsko nogometno prvenstvo u Poljskoj i Ukrajini. Jedna od njih je i hrvatska poštanska marka "Hrvatska na Europskom nogometnom prvenstvu" izdana u lipnju 2012. ■

UTJECAJ BURSKIH KOMANDOSA NA RATNE ZASTAVE

Burski ratovi koje je britansko carstvo vodilo protiv doseljenika nizozemskog podrijetla u Južnoj Africi krajem XIX. stoljeća imali su značajnog utjecaja na razvoj ratovanja općenito. Burske snage bile organizirane na svojevrsnom domobranskom principu i koristili su se gerilskim ratovanjem. Pripadnici burskih snaga bili su poznati pod afričkim nazivom Kommando odakle današnji uvriježeni naziv za pripadnike specijalnih snaga. Burski doseljenici imali su obvezu nabaviti pušku i konja i biti raspoloživi za slučaj rata. Obično bi sami između sebe birali zapovjednika. Uglavnom farmeri u vrijeme mira, uvježbavali su svoje umijeće preciznog ciljanja iz zaklona, brze pokrete, kamuflažu itd. sve značajke koje britanske snage nisu imale. Sjajnocrvene britanske odore pružale su izvrsne ciljeve burskim strijelcima odjevenim u odjeću koja ih je dobro skrivala u okolini. Stoga su Britanci ubrzani bili primorani odustati od tradicionalnih odora i počeli se koristiti prikrivnim bojama. Prikrivne boje odora zamijenile su ranije šarene i blještave odore u gotovo svim europskim vojskama u sljedećih desetak godina, tako da sve sudionice I. svjetskog rata u Europi već od njegova početka 1914. godine rabe jednobojne odore zagasitih tonova.

SAMONIKLE ZASTAVE POSTROJBI

Ovakva promjena taktike rezultirala je i promjenom uloge zastave na bojištu. Ranije jasno nošena velika zastava jarkih boja, ponosno istaknuta ispred pripadnika postrojbe u borbi, od tada se ostavlja u stožeru. Vojna zastava gubi svoju funkciju označavanja položaja postrojbe u samoj borbi. No, niti stotinu godina koje su prošle od tada nisu izblijedile simboličnu ulogu zastave postrojbe koja ona ima prilikom obuke i ceremonije. Tradicija vojnih zastava nastavlja se i razvija u svim zemljama i dalje. No, za razliku od sustava koji su u Europi bili ustaljeni, organizirani i propisani što se tiče oblika, elaboriranog sadržaja i drugih pojedinosti zastava postrojbe, kod burskih komandosa zastave izrađuju postrojbe same, bez uniformiranog, jednoobražnog sustava. Sličan obrazac slijede i neke druge skupine

Oznake na zastavi 117. brigade temelje se na nacionalnoj, municipalnoj i vojnoj heraldici. Grbovi dvaju gradova nisu samo lokalni gradski simboli već u sebi sadrže i oznake dugotrajne vojne tradicije ovog područja. I koprivnička kula i križevačka oklopjena ruka simboli su obrane, koja se kroz duga prethodna stoljeća očitovala kao obrana od osmanlijske opasnosti. Lovorove grančice simboli su vojničke slave, a mač i maslinova grančica simboli su Ministarstva obrane, u tradiciji koja simbolizira mjerodavnost nad ratom (mač) i mirom (maslina).

zastava koje su "iznkle" iz postrojbi, bez utjecaja središnje vlasti. Među poznatim su primjerima takvih zastava postrojbi francuske ratne mornarice – s obzirom na to da su zastave duge tradicije u francuskim oružanim snagama bile propisane samo za kopnene postrojbe, tijekom XX. stoljeća, a osobito nakon II. svjetskog rata, postrojbe mornarice (brodovi, podmornice, škole itd.) samoinicijativno kreiraju svoje zastave za ceremonije i razvoj borbenog duha pripadnika postrojbe. I ove najčešće imaju oblik jednobojne zastave sa znakom postrojbe. Među zastave ovog tipa mogu se ubrojiti i zastave postrojbi Oružanih snaga Republike Hrvatske. S obzirom na to da je agresija uslijedila već na samom početku ustrojavanja, mlade oružane snage imale su mnogo prečih problema od izrade sustava zastava te je ovo pitanje uglavnom ostavljeno postrojbama samim da se snalaze kako znaju i umiju. Stoga se ne čini neobično da je velika većina zastava iz Domovinskog rata slična po obrascu drugim u svijetu zabilježenim "samoničkim" zastavama postrojbi.

Većina zastava burskih postrojbi slijedi jedinstven obrazac – jednobojnog zastavnog polja s oznakom postrojbe u sredini. Među zastave ovog tipa mogu se ubrojiti i zastave postrojbi OSRH. Gotovo polovica zastava iz Domovinskog rata i velika većina onih izrađenih nakon njega slijede taj obrazac – na zastavnom polju jedne boje smješten je znak postrojbe. Jedan od primjera je zastava 117. brigade HV "R" – Koprivnica

Željko HEIMER

ZASTAVA 117. BRIGADE

Zastava 117. brigade HV "R" – Koprivnica jedna je između mnogih takvih primjera. Oblikovanje znaka i zastave postrojbe izradio je tijekom 1991. godine istaknuti podravski slikar Josip Gregurić. Zastava se sastoji od dvostrukе svile slične sintetičke poliesterske tkanine plave boje polja u kojem je na obje strane apliciran znak postrojbe. Znak je oblika konveksnog trokutastog štita obrubljenog zlatotiskom: dolje dvije lovoroze grančice i gore troplet. Štit je vodoravno trobojan crveno-bijelo-plavo s grbom Republike Hrvatske (tj. središnji dio državne zastave). Oko državnog grba gore aplicirani su grbovi dvaju najvažnijih gradova s područja kojih je brigada mobilizirana: Koprivnice i Križevaca, izrađeni plavim tiskom na bijeloj podlozi. Desno grb grada Koprivnice: iz zidanog kruništa izrasta zidana kula između dva dvostruka ljiljana i krunom na vrhu. Lijevo grb grada Križevaca: trostruki križ koji drže dvije savijene ruke, desna oklopjena, a lijeva u rukavu, i u zaglavljvu dvije šestokrake zvijezde. U podnožju štita u plavom polju su zlatotiskani inicijali "HV" iznad ukrištenog mača i maslinove grančice, a u plavom zaglavljvu štita natpis "117. BRIGADA". Zastavni rukav dobiven je posuvraćivanjem zastavnog polja, a s vanjskih strana je zastava opšivena zlatnim pozamantirijskim resama 4 cm dužine. Veličina zastave je 140×240 cm, a danas se nalazi u zbirci zastava Glavnog stožera OSRH.

Brigada je utemeljena nakon što je 30. rujna 1991., JNA napustila vojarnu u Koprivnici. U sastav 117. brigade uključene su ranije organizirane postrojbe ZNG i Narodne zaštite iz Križevaca, Koprivnice i okolnih naselja. Krajem 1991. postrojba djeluje na bojištu oko Novske. Reorganizacijom sredinom 1992. godine, brigada se gasi 31. srpnja, a većina pripadnika prelazi u novoustrojene postrojbe. ■

MULTIMEDIJA

Operativni sustav Windows 8

Microsoft je službeno potvrdio da će se nova verzija njihova operativnog sustava Windows 8 na tržištu pojaviti krajem listopada. On donosi radikalne promjene u odnosu na dosadašnje verzije jer je u potpunosti prilagođen ekranima osjetljivim na dodir preko novog korisničkog sučelja u Metro stilu. Bit će dostupni u tri verzije i to Windows 8, Windows 8 Pro te Windows RT koji će ponajprije biti namijenjen računalima i tabletima na ARM arhitekturi. Metro UI sučelje odlikuju velike, jednobojne površine četverokutnih oblika, velikih slova i "živog" sadržaja. Ovakav pristup sučelju prethodno smo mogli vidjeti na Windows Phone 7 platformi koja se pokazala jako dobro prihvaćenom. Novi Windowsi imaju mnogo ekonomičniju uporabu sistemske memorije

i znatno ubrzani boot (podianje sistema) u odnosu na Windows 7. Dolaze s potpuno redizajniranim Internet Explorerom 10,

a Windows Store – online trgovina za prodaju aplikacija, bit će ugrađen u OS. Omogućena je integracija s Microsoft Live ID (Microsoft Account) računima gdje se sinkroniziraju fotografije, datoteke, bilješke i ostali sadržaj na vašem Skydrive prostoru u Microsoftovu oblaku kao i Hyper-V funkcionalnosti gdje korisnici preko Virtual Machine Managera

mogu upravljati svojim virtualnim strojevima. Bilo da ste korisnik Windowsa XP, Windowsa Vista ili Windowsa 7, i to bilo koje verzije, bit će vam ponuđena mogućnost nadogradnje na Windows 8 i to tako da sačuvate

sve korisničke podatke za samo 39,99 dolara. Microsoft je predstavio i Surface, svoj novi 10-inčni tablet s 32 ili 64 GB prostora za pohranu, osmišljen za rad s novim operativnim sustavom.

Avanturistički Garminov sat

Tvrta Garmin, poznata po satelitskim navigacijama, predstavila je sat za sve avanturističke entuzijaste. Sat u sebi ima integrirani GPS prijamnik te nekoliko drugih instrumenata – mjerač visine, tlaka i kompas. Fenix također podržava spajanje vanjskog temperaturnog senzora (Garmin tempeTM), heart rate monitora ili speed/cadence

senzora. Tu je i mogućnost povezivanja s drugim uređajima putem Bluetootha. Sučelje ima grafički prikaz praćenja rute definirane u Garminovu softveru na računalu i uporaba funkcije TrackBack. Tu je također i mogućnost praćenja performansi u planinarenju: brzine, svladanog uspona, potrošnje kalorija i slično.

MOBILNE APLIKACIJE

HRVATSKI AUTOKLUB

Hrvatski autoklub predstavio je novu verziju svoje mobilne aplikacije za iPhone i Android – HAK 2.0. Aplikacija je do sada davala informacije o trenutačnom stanju na cestama, graničnim prijelazima i traektnom prometu, informacije o ograničenjima i zabranama prometovanja na cestama kao i slike uživo s više od 150 kamera na najbitnijim cestovnim pravcima u RH. Nova verzija mobilne aplikacije vozačima

nudi sedam novih funkcionalnosti – mParking za jednostavno plaćanje parkiranja SMS-om, popis najbližih benzinskih postaja, popis interesnih točaka, te pregled prosječnih cijena goriva u europskim zemljama. Novitet je i opcija pod nazivom "Gdje mi je auto?" – alat za pomoći u pronašlasku svog automobila parkiranog u nepoznatoj sredini te pješačka navigacija do automobila. Osim toga, tu je i mogućnost

poziva servisa pomoći na cesti pri čemu se šalje i trenutačna GPS lokacija dok se za uslugu pomoći na moru SMS-om šalju koordinate službi pomoći i dostave na moru EmergenSea. Kao i prvu verziju aplikacije, HAK 2.0 razvio je zagrebački Infinum a istodobno je Hrvatski autoklub predstavio novi sustav za upravljanje HAK-ovim Kontaktnim centrom koji je nagrađen na ovogodišnjim Microsoft WinDaysima.

Pripremio Mladen PALIĆ

Osvježena K serija ASUS-ovih prijenosnika

Nova ASUS K serija prijenosnih računala donosi širok spektar naprednih mogućnosti i atraktivnih dizajna. ASUS je u K seriju integrirao treću generaciju Intel Core procesora, uključujući i Core i7. Koristeći se novom tehnologijom, redizajnirana K serija pruža unaprijeđene grafičke performanse i ubrzava intenzivan rad s više zahtjevnih programa istodobno. Zahvaljujući snazi NVIDIA GeForce 600 serije grafičkih kartica, s lakoćom nadmašuje svoje prethodnike u igrama i multimediji. Uporabom većih zvučnika i jačih materijala koji smanjuju vibracije i distorziju zvuka, kao i unapređenim procesiranjem signala, SonicMaster Lite tehnologija donosi profesionalni kvalitet zvuka. Zadržavajući prepoznatljiv izgled ranijih modela, nova K serija ima dizajnerska poboljšanja koja olakšavaju uporabu. Dijelovi su izrađeni od čvrstog aluminija, čime im je unaprijeđena prenosivost i izdržljivost a na izboru je i širok spektar boja – crvena, plava, ružičasta, bijela, crna i indigo. Touchpad je značajno uvećan, što omogućava precizniju kontrolu i olakšava uporabu gestova s više prstiju, a tipkovnica je dodatno ojačana. Ekskluzivne ASUS tehnologije poput Super Hybrid Engine II instant on, IceCool i SuperBatt pridonose da korisničko iskustvo bude podignuto na višu razinu.

KINESKI PAMETNI TELEFONI

Krajem kolovoza na hrvatsko tržište dolaze dva nova smartphonea iz kineske tvrtke Huawei. Ascend P1 i Ascend Y200 karakterizira njihovo iznimno brzo pođizanje sustava – od trenutka paljenja do potpune funkcionalnosti, treba im samo pet sekundi. Ascend P1 je na dvojezgrenom procesoru TI OMAP 4460 Cortex-A9 radnog takta 1.5 GHz te operativnom sustavu Android Ice Cream Sandwich, optimiziranom posebno za Huawei. Zaslon je osjetljiv na dodir, Super AMOLED qHD, rezolucije 960 puta 540 piksela prekrivenim Gorilla Glassom uz vrlo oštru sliku, natprosječno izražajnih boja. Uređaj će korisnicima omogućiti snimanje fotografija uporabom BSI stražnje kamere s osam-mega-

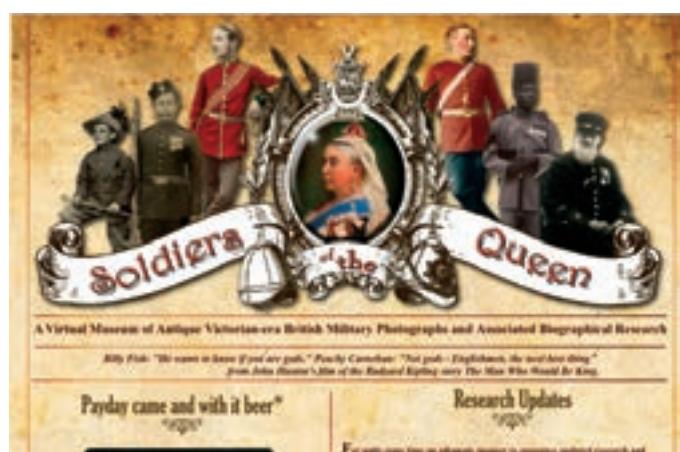
pikselskim senzorom, uz dodatak prednje kamere razlučivosti 1,3 megapiksela. Dolby Mobile 3.0+ 5.1 'surround sound' tehnologija omogućava uživanje u zvuku iz originalnih slušalica ovog telefona. Snima video razlučivosti 1080p HD. Njegov "brat", Ascend Y200 s 3,5- inčnim LCD ekranom osjetljivim na dodir i razlučivost 480x320 piksela, pokreće operativni sustav Android 2.3 Gingerbread. Ima kameru s 3,2 megapiksela, a ističe se u brzini obavljanja zadanih operacija, između ostalog, zahvaljujući HSPA internet vezi. Ujedno, baterija se potpuno napuni već za samo 90 minuta. Na žalost, kompanija nije objavila cijene uređaja, no uvjeravaju da će biti konkurentne.

WEB-INFO

www.soldiersofthequeen.com

Sadržaj stranice pokazat će vam se odmah nakon upisa URL-a i ENTER-a. "Kraljičini vojnici" su virtualni muzej s britanskim vojničkim fotografijama iz viktorijanske ere. Osim što su antikne, lijepi i zanimljive, fotografije su popraćene i odgovarajućim podacima, koji će vas odvesti u viktorijansko doba i na put diljem svijeta, jer su britanski vojnici tada bili gotovo pa svadje. Stranica je iznimno dopadljiva i lijepo dizajnirana. Jedino što joj nedostaje jest veća preglednost, što može predstavljati problem zbog gomile sadržaja. Naravno, fotografije su većinom portretne ili pozerske, tehnologija viktorijanskog doba nije omogućavala brze fotografске reakcije na bojištima. Uživajte u velikim, stariim fotografijama uz **www.soldiersofthequeen.com!**

D. VLAHOVIĆ

30. SRPNJA 1945.

VREMELPOV

Leon RIZMAUL

POTOPLJEN INDIANAPOLIS

Američki bojni brod Indianapolis potopila je 30. srpnja 1945. godine nasred Pacifika japanska podmornica. Bila je to najveća tragedija jednog američkog broda u II. svjetskom ratu, a u njoj je stradalo 880 mornara. Ova velika nesreća, osim po broju stradalih, upamćena je i kao najveći masovni napad morskih pasa na ljudе u povijesti. Nikada se sa sigurnošću neće moći utvrditi točan broj napadnutih mornara, ali u svjedočanstvima preživjelih prenesena je sva strava tih trenutaka. Čudna je i nesretna bila

20. srpnja 1944. neuspješan atentat na Hitlera

26. srpnja 1947. spomenik banu Jelačiću uklonjen sa središnjeg zagrebačkog trga

30. srpnja 1991. Litva priznala Hrvatsku

1. kolovoza 1944. počeo veliki ustanak u varšavskom getu

fra Marko MEDO

sudbina bojnog broda Indianapolis. Brod je prošao mnoga bojišta Tihog oceana, značajnu je ulogu odigrao u osvajanju Iwo Jime, a kod Okinawe ga je čak direktno pogodio zrakoplov s kamikazom. Kada se činilo da je rat gotov, Indianapolis je dobio još jedan zadatak. Prevezao je dijelove prvih atomskih bombi iz San Francisca do Guama, a nakon toga je krenuo prema Filipinima. Pošto je zbog opasnog tereta bio na tajnom zadatku, većina savezničkih jedinica nije znala njegov kurs. Na suđenju je

utvrđeno je da se od prva tri broda koji su primili poziv upomoć nitko nije odazvao. Prvi zapovjednik nije dopustio telegrafistu da ga uznenimirava, drugi je bio pijan, a treći je mislio da ga Japanci žele prevariti. U samom torpediranju poginulo je oko stiso ljudi. Ostali su prepusteni na milost i nemilost nepreglednom moru. Raštrkane, gladne i žedne brodolomce tek je četvrti dan pronašao izvidnički zrakoplov. Na golemom prostranstvu mnogi spasitelje nisu dočekali. ■

DUHOVNOST

IV 6,1-15

BOG UMNAŽA KRUH A MI GA MORAMO (PO)DIJELITI

Ivanovo Evanđelje u 6. poglavlju govori o čudu umnažanja kruha. Čudo u Božjem pojmanju nije demonstracija sile, nije pokazivanje svermoći, a niti krpanje jedne dramatične situacije. Čudo je znak, Božje znamenje. Božja poruka: zbog toga ako nema prave vjere, Bog ne čini čudo jer nedostaje raspoloživost za prihvatanje Njegove poruke.

Svakako, čudo umnažanja kruha otkriva da je Isus zabrinut i za materijalnu glad čovjeka. On odlučno pita Filipa: *Gdje da kupimo kruha da ovi blagaju?* Dakle, nije istina da se vjera brine samo o Nebu; nije istina da Božja ljubav nema ništa zajedničko s ljubavlju prema bližnjemu. Istina je suprotna: za Nebo se pripremamo zemaljskim djelima; mijera ljubavi Božje nije u onome što govorimo Bogu već u onome što činimo bližnjemu. Da bismo se u to uvjerili dovoljno je pročitati 25. poglavlje iz Evanđelja po Mateju, gdje je točno određen kriterij Isusove prosudbe svake osobe: odnos prema bližnjemu! Ako je ovo istina, možemo li ostati

mirni pred prizorom modernoga svijeta? Je li opravданo da živimo rasipno, a da se istodobno neguje drugje umire od gladi? Je li pravedno poučavati, štoviše neodgajati dječju u mnoštvu zabave kada je cilj života obveza, služenje, darivanje? Možemo li ostati mirni kada znamo da smo u 20% svjetskog stanovništva koje iskoristava 83% svih resursa našeg planeta?

koje im je stavio na raspolažanje jedan dječak. Najvjerojatnije su i mnoge druge osobe sa sobom na put ponijele kruha, ali ga nisu dale na raspolažanje: samo je jedan dječak bio raspoloživ za dijeljenje. I Isus učini čudo zahvaljujući dječakovoj velikodušnosti. Ako Isus čini čudo oslanjajući se na dar jednoga dječaka, jasno je da, prije nego što i sam djeluje, Bog čeka da čovjek učini sve što je u njegovim mogućnostima. Božja svemoć se nikada ne može staviti u službu naše lijestosti, a još manje u službu naše sebičnosti. Sve ovo znači da danas u svijetu postoji dovoljno sredstava da se hraničari čitavo čovječanstvo, a mi imamo presvetu i bogoljubnu dužnost raditi, trpjeti i odricati se sve dok ne oblikujemo savjest dijeljenja.

Ako želiš ljubiti siromašne, najprije promjeni svoj život: rekla je Majka Tereza iz Kalkute. To je poziv koji se izvanredno slaže s Isusovim evanđeljem. Prema tome, kršćanin ne treba moliti Boga da On udijeli kruha gladnim, već je kršćanin taj koji treba moliti Boga da nas

oslobodi od sebičnosti koja prijeći pravednu preraspodjelu dobara te da svakome od nas da snage da bude prorok novog načina života. Suprotstavimo se svim našim silama utrci za sve većim posjedovanjem (koja je već urodila obilnim plodovima nesreće) i radimo kako bismo promjenili kvalitetu života predlažući novost života za druge. *Tko ne živi da bi učinio sretnim svojega bližnjega, još nije započeo živjeti:* mudro je rekao Raoul Follereau.

Evanđelje, nažalost, završava jednom gorkom konstatacijom. Narod nije prihvatio poruku čuda. Narod je, naište, vidio laku zaradu i pomislio iskoristiti Krista do te mjere da ga postavi za kralja. To je apsurd: ali, koliko puta smo i mi apsurdni s Bogom. Isus se, zamjećuje sv. Ivan, povukao ponovno u goru, posve sam. Bio je ogorčen i razočaran: kako je dojmljivo ovo Božje razočarenje! Čini se kao da je Krist odbacio svjetinu: no, zapravo, svjetina je odbaciла Krista. Svatko od nas može razmišljati o ovom i iz ovoga nešto i naučiti. ■

**(Ne) posjedovati (imati)
je povezano s (ne) ukrasti.
Ako posjedujemo i samo
jednu stvar koju prvobitno
nismo ukrali, ali koja nam
nije potrebna, ona se može
smatrati ukradenom.**

GANDHI

Što trebamo učiniti?
Što Bog očekuje od svakoga čovjeka i osobito od nas, kojima je dao dar vjere? Slijedimo Evanđelje i promatrajmo Isusovo ponašanje. On, prije nego je učinio čudo, prihvata pet kruhova i dvije ribice

Tiskana i audio-videoizdanja MORH-a odsad možete kupiti po pristupačnim cijenama u trgovini vojnom opremom "Hrvatski vojnik" u Zvonimirovoj ulici 5 u Zagrebu

Knjige

Pozdrav iz Chagcharana
10 godina sudjelovanja RH u međunarodnim mirovnim misijama
Suvremeno oklopništvo
Hrvatski vojnik u službi zajednice

Fotomonografije

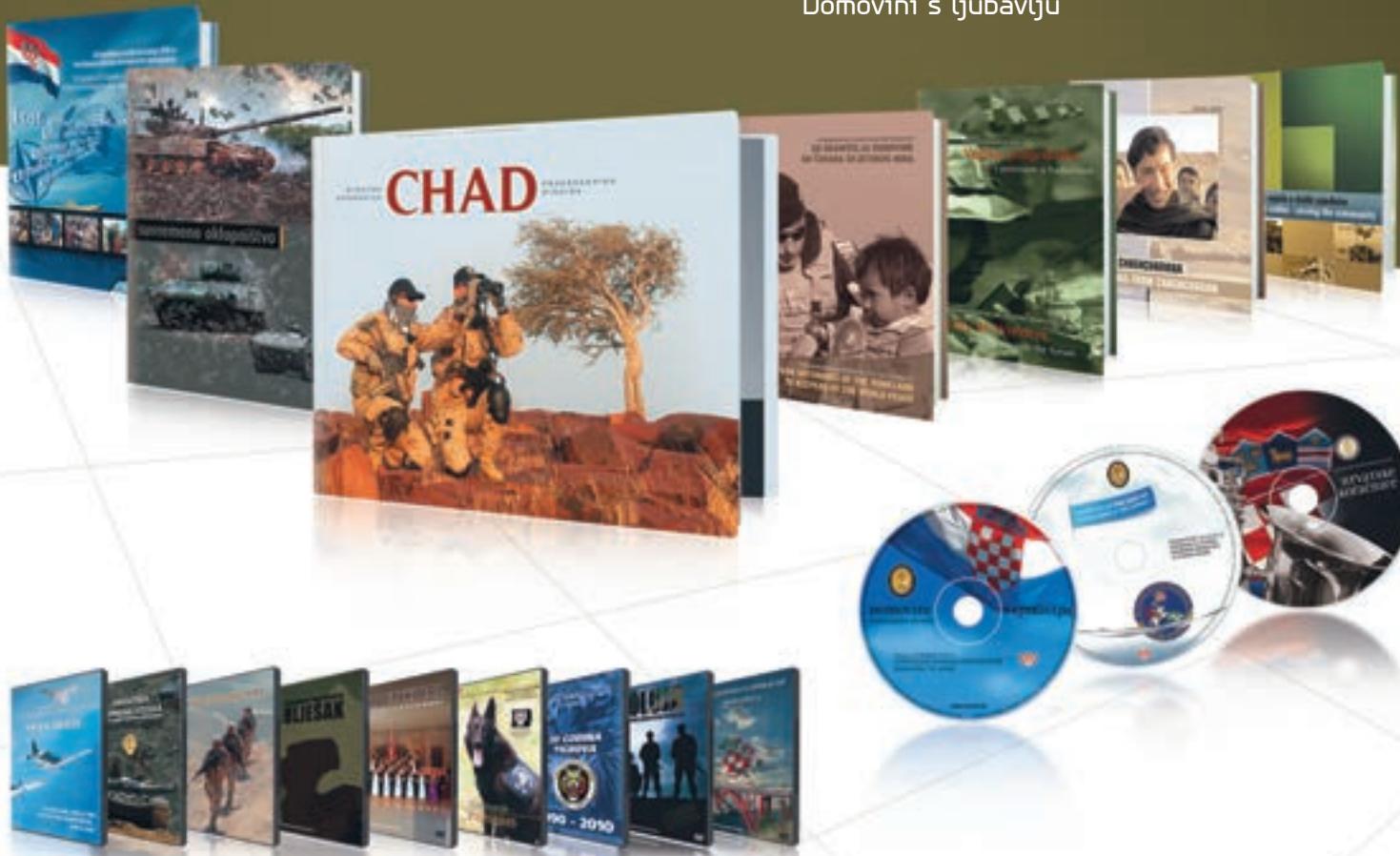
Mirovna misija Chad
Od branitelja domovine do čuvara svjetskog mira
Vojska pobjednika – s ponosom u budućnost

DVD

Hrvatska kopnena vojska
20 godina Tigrova
Bljesak - 5 minuta za sjećanje
Krila oluje
Zanimanje vojni pas
Mirovna misija Chad
Čuvari svjetskog mira
Oluja - 5 minuta za sjećanje
15 godina operacije Maslenica
Kadetski bal
Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape

CD

Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape
Hrvatske koračnice
Domovini s ljubavlju

www.hrvatski-vojnik.hr